

Vlaams
Parlement

vergadering **C385**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 21 september 2021

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de door de regering uitgewerkte basisarchitectuur voor een Vlaams mensenrechteninstituut – 4298 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de positie van de burgemeester van Sint-Truiden – 4319 (2020-2021)	10
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het federale actieplan voor personen met een handicap – 4333 (2020-2021)	13
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de veiligheidsrisico's verbonden aan de immigratie van Afghanistan na de machtsovername van de taliban – 4358 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het inburgeringsbeleid voor Afghaanse vluchtelingen – 4455 (2020-2021)	17
VRAAG OM UITLEG van Yves Buysse aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de toepassing van de nieuwe regelgeving over de constructieve motie van wantrouwen – 4396 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de toepassing van de constructieve motie van wantrouwen door lokale besturen – 4469 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de diverse burgemeesterswissels – 4480 (2020-2021)	28

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de door de regering uitgewerkte basisarchitectuur voor een Vlaams mensenrechteninstituut

– 4298 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Op 16 juli 2021 keurde de Vlaamse Regering een conceptnota goed met betrekking tot de basisarchitectuur voor een Vlaams mensenrechteninstituut. Daarmee heeft de regering een belangrijke stap gezet in de uitvoering van het regeerakkoord, waarin bepaald is dat de samenwerking met Unia stopgezet zal worden en dat we een eigen, Vlaams gelijkekansencentrum zouden oprichten.

Dat nieuwe instituut krijgt een heel breed mandaat op het vlak van mensenrechten, dat als volgt kan worden samengevat: onderzoek en verzamelen van gegevens die nuttig zijn vanuit mensenrechtenperspectief in een Vlaamse beleidscontext; ondersteuning, advisering en monitoring van het Vlaamse beleid inzake specifieke en algemene mensenrechtenaangelegenheden; bewustzijnsverhoging, vorming, informatie aan en sensibilisering van het brede publiek, onder andere via het onderwijs en door een beroep te doen op de media.

Het instituut krijgt geen algemene klachtenbehandelende bevoegdheden, maar het zal wel klachten behandelen wat de gelijke behandeling betreft. Voor klachten met betrekking tot andere mensenrechten wordt er dan doorverwezen naar de verschillende sectorale instituten.

Het nieuwe orgaan krijgt de opdracht om geschillen in eerste instantie via bemiddeling op te vangen en te werken richting verzoening. Waar nodig kan een dossier wel toegeleid worden naar een geschillenkamer met een oordeelvellend mandaat. Een klacht zal dus niet rechtstreeks aanhangig gemaakt kunnen worden bij de geschillenkamer, maar kan pas na dat traject daar terechtkomen.

De uitspraken van de geschillenkamer zijn niet bindend maar het orgaan moet wel, vanuit een onmiskenbare professionaliteit en specialisme, het nodige gezag uitstralen om autoriteit te kunnen geven aan zijn oordelen. Binnen de geschillenkamer zal hoog opgeleid, gespecialiseerd personeel uit gerechtelijke maar ook academische middelen worden ingezet.

Om de neutraliteit van het instituut niet te schaden krijgt het orgaan geen mandaat om in rechte op te treden – dat was nieuwe informatie – en om de onafhankelijkheid van het instituut maximaal te waarborgen krijgt het nieuwe instituut ook het statuut van een paraparlementaire instelling (PPI).

Zoals gesteld betekent de goedkeuring van deze conceptnota een belangrijke mijlpaal. Het nieuwe Vlaamse instituut moet immers per 15 maart 2023 actief zijn en het is dan ook nodig dat er nu de noodzakelijke voorbereidende stappen worden gezet, zodat er in de tussentijd geen hiaat ontstaat in de bestrijding van discriminatie en het garanderen van gelijke kansen.

Minister, kunt u verduidelijken op welke manier erover zal worden gewaakt dat de expertise die de voorbije jaren is opgebouwd, en die nu bestaat bij Unia maar ook bij de Genderkamer, niet verloren zal gaan maar daadwerkelijk zal worden meegenomen bij de oprichting en de verdere uitbouw van dit nieuwe gelijkekansencentrum?

Ten tweede wordt terecht het belang onderstreept om te evolueren naar één aanspreek- en referentiepunt voor de burger op het vlak van mensenrechten. In het kader van een optimale dienstverlening naar de burger toe is dat zeker aangewezen. Minister, hoe ziet u dat verder concreet te realiseren?

Ten derde wordt in de conceptnota vermeld dat, weliswaar op termijn, zal worden onderzocht hoe de andere, reeds bestaande mensenrechteninstellingen kunnen worden opgenomen in één mensenrechteninstituut. We kunnen daar verwijzen naar paraparlementaire instellingen zoals onder meer het Kinderrechtencommissariaat en de Vlaamse Ombudsdienst, maar ook het Vlaams Vredesinstituut. Werd in het kader van de opmaak van deze conceptnota reeds overleg gepleegd met deze instellingen over die denkpiste die nu geponeerd wordt, of is dat een gegeven dat naar de toekomst toe nog dient te gebeuren? En indien dat al heeft plaatsgevonden, wat waren dan de reacties vanuit die verschillende instellingen wanneer er sprake is van een mogelijke inkanteling? Zo ja, welke richting gaat dat momenteel uit?

Die geschillen zullen kunnen worden toegeleid naar een geschillenkamer met oordeelvellend mandaat. De uitspraken van die kamer zullen wel geen bindend karakter hebben. Welke criteria dienen volgens u al dan niet doorslaggevend te zijn om een geschil naar die kamer toe te leiden? Hoe zult u garanderen dat de uitspraken van die kamer daadwerkelijk nageleefd zullen worden? Hoe zult u de autoriteit van deze kamer concreet gestalte geven? En wat indien de uitspraken niet of in onvoldoende mate nageleefd worden?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik hoop dat iedereen heeft genoten van de zomervakantie en dat we samen aan een nuttig politiek jaar kunnen beginnen, alleszins wat de parlementaire werkzaamheden betreft. Ik vermoed dat intussen de andere werkzaamheden voor iedereen zijn gestart.

Mijnheer Van de Wauwer, ik dank u voor uw vraag. Mensenrechten vormen een van de hoekstenen van onze democratische rechtsstaat. In die democratische rechtsstaat moet iedereen gelijke kansen hebben om zich te ontwikkelen en te participeren aan onze samenleving.

Zoals u weet, heeft de Vlaamse Regering de engagementen uit het regeerakkoord over de oprichting van een eigen orgaan dat werkt aan gelijke kansen vertaald naar een conceptnota. Het is de ambitie van de Vlaamse Regering om te beschikken over een eigen volwaardig mensenrechteninstituut dat volledig onafhankelijk functioneert. We gaan voor een toonaangevend instituut met uitstraling, dat een internationale A-status kan verwerven. Daarvoor moet men aan een aantal voorwaarden voldoen, waaronder de onafhankelijkheid.

Waar nuttig moeten we er zeker over waken dat de expertise binnen de Genderkamer van de Vlaamse Ombudsdienst en Unia rond de Vlaamse bevoegdheden kan worden meegenomen in dit nieuwe instituut. Zowel de kennis en expertise die in allerhande werkinstrumenten zit vervat, als die waarover de personeelsleden beschikken, moeten maximaal worden gevaloriseerd binnen het kader van het nieuwe instituut en de nieuwe werking. Tegelijk moeten we aan het instituut de ruimte geven om een eigen expertise te ontwikkelen en een eigen positie in te nemen.

Mijn diensten werken momenteel, binnen de klijntijnen bepaald door de Vlaamse Regering en in onderling overleg met alle betrokken stakeholders, aan een eerste ontwerp van oprichtingsdecreet van het Vlaams mensenrechteninstituut.

Er bestaan in België en ook in Vlaanderen diverse mensenrechteninstellingen, meestal met de focus op een specifiek domein, die elk hun eigen takenpakket hebben, en dat op de verschillende bevoegdheidsniveaus van het federale België. Het

is de ambitie van de Vlaamse Regering om het landschap in Vlaanderen te vereenvoudigen. De structuur waar we naartoe willen gaan, moet een klantvriendelijke structuur zijn. Burgers moeten op een laagdrempelige manier toegang kunnen krijgen tot de bevoegde instelling.

Bij de totstandkoming van dit project houd ik er rekening mee dat mensenrechten en gevallen van discriminatie de bevoegdheidsverdeling in ons land overstijgen. Een uniek loket kan dus voor de burgers zeker een grote meerwaarde bieden. De burger kan zich dan tot een instelling richten, die eventueel, indien nodig, kan doorverwijzen. De verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de burger ergens terecht kan, wordt dan bij de instellingen gelegd en niet bij de burger. Dat moet altijd het uitgangspunt zijn van de overheid. Zij moet er zelf voor zorgen dat zij toegankelijk is voor de burgers, zodat die niet op zoek moeten gaan en verdwalen in een kluwen van organisaties.

Om te evolueren naar een uniek loket waar de Vlaming terecht kan, zal in elk geval moeten worden samengewerkt, intra-Vlaams maar ook met de andere bevoegdheidsniveaus. Het uitwerken van die samenwerking maakt deel uit van het traject richting de oprichting van het Vlaams mensenrechteninstituut.

Met de conceptnota heeft de Vlaamse Regering het idee uitgedrukt om op termijn te komen tot een uniek referentiepunt op het vlak van mensenrechten in Vlaanderen. We willen daarin ambitieus zijn, maar we moeten ergens kunnen beginnen. Het Vlaamse mensenrechteninstituut zal in eerste instantie in complementariteit optreden met de bestaande instellingen.

Tegelijk onderzoeken we de verhouding tussen de Vlaamse instellingen, de raakvlakken en de mogelijkheden tot inkanteling. Zo kunnen we de kansen en valkuilen van een sterkere samenwerking en misschien zelfs integratie in kaart brengen. Belangrijk daarbij is dat geen afbreuk wordt gedaan aan de onafhankelijkheid van de bestaande instellingen en hun verworven mandaten.

Mijn kabinet heeft het Vlaams Parlement en de betrokken instellingen op de hoogte gebracht van de conceptnota en momenteel zijn gesprekken lopende waarbij we het engagement nemen om instellingen nauw te betrekken bij de volgende stappen. We kunnen dat natuurlijk niet unilateraal beslissen, de instellingen hangen vaak af van uw parlement. Uiteindelijk zal het parlement in al zijn wijsheid beslissen of een inkanteling of een nauwere samenwerking al dan niet gewenst is. We zijn het nu aan het onderzoeken in dialoog.

U had een vraag over de geschillenkamer met een oordeelvellend mandaat. Het oprichtingsdecreet, dat we nu uitwerken, zal de krijtlijnen bepalen, maar het Vlaams mensenrechteninstituut is onafhankelijk om een eigen werkwijze te ontwikkelen. Dit hoort ook zo volgens de Principes van Parijs.

Volgens de krijtlijnen die we zullen uittekenen, wordt er eerst gezocht naar een oplossing via bemiddeling. We geloven dat dat de juiste weg is om met problemen inzake mensenrechten om te gaan. Gesprek en dialoog, wederzijds respect en gedeeld inzicht zijn de beste manier om mensenrechten in de diepte te verdedigen. Indien bemiddeling geen oplossing biedt, kan de zaak voor de geschillenkamer worden gebracht.

Internationale praktijk toont aan dat de deskundigheid en het gezaghebbende en neutrale imago van organen zorgen voor een systematische opvolging van de zaken na het oordeel. Het Nederlandse College voor de Rechten van de Mens, waar we ons door hebben laten inspireren, kent een spontaan opvolgingspercentage in 80 procent van de oordelen. Het zijn gezaghebbende oordelen: de partijen schikken zich naar het oordeel van de Nederlandse geschillenkamer, van het Nederlandse College voor de Rechten van de Mens. De beslissingen worden spontaan nageleefd en dat blijkt een effectief systeem. Dat is waar we naartoe willen: slachtoffers

van discriminatie snel duidelijkheid verschaffen en zorgen voor herstel van de situatie. De autoriteit van de geschillenkamer willen we bereiken door de juiste mensen aan te trekken, rechters en academici, die als echte experts in het discriminatierecht aan de slag gaan. Bovendien blijft de mogelijkheid voor slachtoffers om naar de rechter te stappen behouden.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is goed dat u nu met deze conceptnota komt om tijdig klaar te zijn tegen 15 maart 2023.

Ik heb nog een aantal opmerkingen en bijkomende vragen. Ten eerste, inzake de mogelijkheid om in rechte te treden die nu zou vervallen, waardeer ik het hele bemiddelingstraject dat u wilt voorzien. Ik geloof ook dat bemiddeling het best tot oplossingen kan leiden voor de verschillende partijen. Ik ben blij dat u zich daarvoor baseert op de ervaring in Nederland.

Hebt u echter ook dichter bij huis gekeken? Hebt u bij Unia zelf gekeken, waar momenteel die mogelijkheid nog bestaat om in rechte te treden? Ik heb daar in het verleden in deze commissie al vragen over gesteld. Toen hebt u altijd bevestigd dat in rechte kunnen treden een belangrijk element zou zijn voor het nieuwe Vlaamse gelijkekansencentrum. Unia probeert altijd eerst te bemiddelen. Maar de mogelijkheid om in rechte te kunnen treden is nog altijd een belangrijke stok achter de deur. Ik vraag me af, als u dat wegneemt, of de kans op succes niet gaat dalen.

Inzake de paraparlementaire instellingen was mijn eerste reactie of dat geen vreemde manier van werken is om open te laten dat ze mogelijk zouden inkantelen. Het ging immers om paraparlementaire instellingen, onder controle van het parlement en niet van de regering.

Twee, de vraag naar betrokkenheid vanuit de instellingen zelf was er vooraf niet. In het regeerakkoord is heel duidelijk opgenomen dat we de bevoegdheden voor Unia vanuit Vlaanderen zouden meenemen. Daarnaast zouden we de Genderkamer van de Vlaamse Ombudsdienst integreren. Over de andere instellingen was initieel geen sprake. Goed, als het gaat om een eerste stap om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn inzake synergieën kan elk onderzoek belangrijk zijn.

Ik heb een vrees rond het Kinderrechtencommissariaat. Het is inderdaad belangrijk dat zij in volledige autonomie hun werk kunnen blijven doen, maar ook dat er voldoende aandacht blijft voor de belangen van het kind. We moeten er wel voor opletten, als dat opgaat in een breed mensenrechteninstituut, dat de belangen van het kind genoeg aandacht krijgen en prioritair genoeg behandeld worden. Op dat vlak vroeg ik mij af, minister, of u ook gekeken hebt naar andere landen waar die beweging is gemaakt. Ik heb zelf een aantal zaken opgezocht. In Frankrijk is dat bijvoorbeeld ook gebeurd en daar zien we dat de aandacht voor kinderrechten is afgenomen. In Zweden – of in Schotland – is dat uiteindelijk niet doorgegaan uit vrees dat die aandacht ook zou afnemen. Is daaromtrent nog bijkomend onderzoek gepland, eventueel via consultants of academici? Wat zegt het Kinderrechtencomité van de Verenigde Naties (VN) daarover?

Het Vlaams Vredesinstituut is niet meteen een mensenrechteninstituut. In hoeverre vallen zij daar volledig onder? De vrees van alle andere parlementaire instellingen is dat ze nu wel een heel scherp eigen profiel hebben dat ze – al dan niet – zouden kunnen verliezen als zij in een groter mensenrechteninstituut zullen opgaan.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Ik denk dat onze visie over Unia wel bekend is. We zijn opgelucht dat Vlaanderen niet langer zal moeten bijdragen aan deze instelling. Ik

vind het wel een goed idee om een soort allesomvattende mensenrechteninstelling te creëren, omdat je op die manier versnippering tegengaat. Gelijk welk aspect van mensenrechten kan door een centrale aansturing behandeld worden. Ik zie daar het probleem zeker niet. Het onderbrengen in een PPI lijkt me ook een zeer goed idee, omdat je op die manier de onafhankelijkheid kunt garanderen. Minister, wat mij en onze fractie betreft kunt u zeker op de ingeslagen weg verder werken. Ik denk echt dat Vlaanderen hoge nood heeft aan een onafhankelijke instelling, in tegenstelling tot diegene die we tot vandaag altijd hebben moeten accepteren.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Minister, vanuit onze fractie komt een heel ander geluid. Zoals u weet, betreuren wij het enorm dat u Unia gaat opdoeken. We denken dat het nodeloos tijd, energie en geld gaat kosten om een nieuw instituut uit de grond te stampen, temeer – en dat wordt vandaag toch ook andermaal aangetoond – omdat er geen garanties zijn dat die nieuwe structuren helderder en duidelijker gaan zijn. Als u dan toch doorgaat met uw conceptnota en met de vorming van zo'n instituut, dan zijn twee dingen heel belangrijk. Ze zijn ook aangehaald door collega Van de Wauwer.

Het eerste is inderdaad erover te waken dat de expertise gewaarborgd blijft en dat u geen expertise verliest. Dat is heel belangrijk. Het tweede element is het bedrijfsadviserende aspect. Dat wil ik hier nog wel eens aanhalen. De ambities zijn groot, maar als u breed gaat uitwaaiëren met de bevoegdheidsomschrijving van zo'n instituut, dan kunnen er ook heel wat waardevolle aspecten verloren gaan. Ik denk dat het beleidsadviserende heel belangrijk wordt. Wij denken dat zo'n centrum niet mag verworden tot een soort juridisch orgaan zonder kritische reflecties, want dan zie ik niet in hoe zo'n centrum het doel kan dienen, namelijk het garanderen van gelijke kansen.

Tot slot is er ook nog het belangrijkste dat hier vandaag werd gezegd. Het idee dat instellingen zoals bijvoorbeeld het Kinderrechtencommissariaat en de Ombudsdienst zouden inkantelen, is ronduit nefast. U zegt nog wel dat u het gaat onderzoeken en dat het in eerste instantie de bedoeling is om complementair te werken. Dat is uiteraard een goed idee. Maar ik zie niet in waarom die instellingen, die inderdaad, zoals mijn collega aanhaalde, heel specifiek rond bepaalde rechten werken, zouden moeten inkantelen. Die instanties zijn net bedoeld om onafhankelijk te werken. Een inkanteling zou alleen maar een uitholling daarvan zijn. Ik zie geen reden, en ook de haalbaarheid lijkt me niet echt realistisch. Zoals u zelf zei moeten we er voor zorgen dat de onafhankelijkheid gewaarborgd wordt. Het is goed dat u dat zegt, maar ik zie de complementariteit niet van het waarborgen van die onafhankelijkheid en het inkantelen in zo'n breed mensenrechteninstituut. Dat zie ik vandaag echt niet, tenzij me iets ontgaat, maar ik zie het niet.

En ik wil afsluiten met een heel korte vraag rond timing. Want u zei, minister, dat u nu aan het werk bent met uw diensten aan een eerste ontwerp van een oprichtingsdecreet. Hebt u enig zicht op de timing? Wanneer zal dat afgerond zijn?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Eerst en vooral bedank ik de verschillende sprekers voor hun zeer zinvolle en interessante reflecties. Ik heb een paar reacties.

Eerst en vooral, wat de onafhankelijkheid betreft: als wij een mensenrechteninstituut uitbouwen, en we willen dat doen conform de internationale spelregels – we willen de A-status behalen, de hoogst haalbare status – dan moeten wij aan heel strakke spelregels voldoen, die onder meer, maar niet uitsluitend, de absolute onafhankelijkheid van zo'n instelling garanderen. Anders kunnen wij die A-status niet verkrijgen. En dat zou natuurlijk een erg vernederende situatie zijn voor een land: dat het een mensenrechteninstituut uitbouwt, en dat het, in tegenstelling tot onze buurlanden, er dan niet in zou slagen om die A-status te verwerven. Een mensenrechteninstituut

zonder die onafhankelijkheid is geen mensenrechteninstituut die naam waardig, volgens de internationale spelregels. Ik stel het wat geprovoceerd en scherp, maar daar komt het de facto op neer.

Het zal daardoor ook een paraparlementaire instelling moeten zijn. Het is niet zo dat wij, in tegenstelling tot het Vredesinstituut of het Kindercommissariaat, nu een instelling gaan bouwen die afhankelijk is van de uitvoerende macht. Neen, het zal opnieuw een instelling zijn waar op de eerste plaats de relatie met de wetgevende macht bestaat, opnieuw conform internationale spelregels die we moeten respecteren. En ik vind dat ook een zeer goede zaak. De onafhankelijkheid zal zelfs nog verder dan dat moeten worden gegarandeerd. Er zijn heel veel regels, het is de moeite waard om dat eens op te zoeken en te bekijken. We kunnen daar later in de commissie misschien nog wat dieper op ingaan, als we wat verder staan, of wanneer de commissie dat wijs acht. Maar die regels zijn al duidelijk. Dat is een eerste zaak.

Ten tweede willen wij onderzoeken – en dat is iets fundamenteels – of we inderdaad de verschillende instellingen die vandaag rond mensenrechten werken, dichterbij elkaar kunnen brengen. Ik leg u uit waarom. Daar zit ook een bepaalde maatschappelijke keuze achter. Mensenrechten zijn niet absoluut; mensenrechten worden tegen elkaar afgewogen. Mensenrechten zijn een complex, een geheel. Ik geef een voorbeeld: de vrijheid van religie moet afgewogen worden ten aanzien van de gelijkheid van man en vrouw, om maar één voorbeeld naar voren te brengen waar iedereen zich iets bij kan inbeelden. En zo geldt dat voor heel veel van de mensenrechten. Wanneer we mensenrechten bekijken, of een instituut opbouwen dat op één focus is gericht, heeft dat het grote voordeel dat er veel aandacht is voor die problematiek. Maar dat zou misschien wel eens het nadeel kunnen hebben dat, in de juiste afweging van mensenrechten, men in de ene of andere richting doorslaat.

Daarom is er in de verschillende landen waar we naar gekeken hebben – ik denk bijvoorbeeld aan de Noord-Europese landen – ook een beweging gaande geweest om niet langer voort elk soort mensenrecht een ander instituut op te richten. Zo kun je een instituut oprichten rond gender, rond privacy, rond de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van levensbeschouwing, het eigendomsrecht. Je kunt er eindeloos veel bedenken die allemaal mensenrechten voor ogen hebben, en je kunt die allemaal naast elkaar laten bestaan. Maar als er een conflict is tussen mensenrechten, waar is dan de plek waar die rechten op een juiste manier en consistent worden afgewogen? Wij willen dat onderzoek doen. Ik heb daarmee niet gezegd dat we gaan eindigen met één instituut, dat heeft de Vlaamse Regering ook niet gezegd. Maar we willen die oefening op een ernstige manier doen.

We hebben dat wel al gezegd van de Genderkamer. Dat is duidelijk. Maar met de twee anderen gaan we praten. We gaan dat natuurlijk niet opleggen; het is dan uiteindelijk het parlement dat daar in zijn wijsheid over gaat oordelen. Maar we willen wel onderzoeken of er mogelijkheden zijn tot in elkaar schuiven, tot dichterbij elkaar brengen, tot beter afstemmen, tot het zoeken naar complementariteit of misschien zelfs tot het aangaan van een fusie. Dat valt te bekijken.

Uw bezorgdheid, mijnheer Van de Wauwer, en trouwens ook van mevrouw Moerenhout, dat kinderrechten bijvoorbeeld toch altijd een belangrijke aandacht moeten hebben, die deel ik volkomen. Dat zal trouwens een van de criteria moeten zijn waarop je uiteindelijk zult oordelen of een inkanteling de juiste keuze is. Kan dat gegarandeerd worden in een breder mensenrechteninstituut? Of is dat toch niet mogelijk, en hebben we toch behoefte aan een afzonderlijke structuur?

Ik denk dat we daar met een open geest, op een volwassen en moderne manier naar moeten kijken en eens goed moeten bekijken wat er ter zake in het buitenland gebeurt. Mijnheer Van de Wauwer, u hebt naar een aantal positieve en negatieve voorbeelden verwezen.

We zullen Unia niet opdoeken. We stappen uit Unia, we doeken het niet op. En we zullen zoveel mogelijk de expertise die aanwezig is bij mensen en in praktijken meenemen om die te integreren in de nieuwe instelling, die volgens haar eigen filosofie zal werken en die alle vrijheid moet krijgen om die expertise zelf te kunnen opbouwen. En die zal inderdaad voor een stuk evolueren in een andere richting, misschien deels in dezelfde, deels in een andere. Dat zal die instelling zelf voor een stuk bepalen.

Voor alle duidelijkheid: de instelling zal natuurlijk nog beleidsadviseerend werken. Opnieuw, zij is daartoe verplicht vanuit het internationaal recht. Men kan geen mensenrechteninstituut bouwen dat niet reflecteert over het beleid, dat geen beleidsadviezen geeft. En het is evident dat zij dit onafhankelijk en kritisch moet kunnen doen. Zij moet het beleid tegen het licht kunnen houden en de pijnpunten in de maatschappij kunnen aanwijzen. In Nederland bijvoorbeeld doet men dat thematisch. Zo werkt men bijvoorbeeld op het thema armoede bij senioren en bekijkt men wat het beleid ter zake doet, of het beleid voldoende doet, of de mensenrechten van die senioren al dan niet gegarandeerd zijn. Dit is een filosofie die misschien kan worden gevolgd door dit mensenrechteninstituut.

Een belangrijke vraag waar we lang mee hebben geworsteld, is de vraag wat men moet kunnen doen naast bemiddeling. Moet men in rechte kunnen optreden, met andere woorden, moet men partij kunnen zijn? Moet men aan de kant kunnen staan van iemand in een geschil? Moet men op het moment van een geschil de kant kiezen van het vermeende slachtoffer? Het is natuurlijk de rechter die oordeelt of er een slachtoffer is of niet. Of kiezen we voor een objectievere positie van geschillencommissie waarbij, wanneer er een geschil is over mensenrechten tussen twee personen, een persoon en een vereniging of twee verenigingen, die mensen of verenigingen naar die geschillenkamer kunnen gaan, die ter zake veel expertise heeft en een gezaghebbend oordeel velt? In Nederland wordt dat oordeel in 80 procent van de gevallen gevolgd. In de Scandinavische landen is dat een gelijkaardig percentage.

Wij geloven dat de tweede keuze effectiever en efficiënter is. Wij hebben de cijfers bekeken, en daaruit blijkt dat Unia de voorbije twaalf jaar in totaal zesmaal in rechte is opgetreden. Dat aantal is totaal marginaal in vergelijking met de tientallen casussen die de Nederlandse geschillenkamer behandelt, omdat die laagdrempelig en informeler is en voor een deel is gebaseerd op gezag en vertrouwen. Mensen zijn bereid zich daaraan te onderwerpen, ze staan niet voor een rechter of rechtbank maar voor een geschillenkamer, die uiteindelijk een oordeel velt. Bovendien wordt op die manier in Nederland ook juridische expertise opgebouwd. Een van de problemen waar onze rechtbanken immers mee kampen, is dat de parketten en rechters inzake mensenrechten- en discriminatiewetgeving vaak onvoldoende ervaring en knowhow hebben. Als we weten dat er de voorbije twaalf jaar slechts zeventien rechtszaken zijn geweest die te maken hadden met discriminatie, waarvan zes waar Unia bij betrokken was, dan is dat niet de weg om geschillen en spanningen over mensenrechten in een samenleving op te lossen.

Ik geloof eerder – en dat is ook de overtuiging geworden van de Vlaamse Regering – dat we met een geschillenkamer waar men geen partij maar voor een stuk mee rechter is – als ik dat zo mag uitdrukken –, waar men kan remediëren en mensen in de diepte kan meenemen in een dergelijk verhaal, waar men mensen die uitspraak kan doen aanvaarden, niet omdat het moet maar omdat ze het gezag aanvaarden, verder zullen geraken met de samenleving. Daar is lang over nagedacht, maar het is die richting die we willen uitgaan.

En wanneer men toch teleurgesteld is in die geschillenkamer, ook in Nederland, kan men nog altijd naar de rechter stappen. Door haar jurisprudentie bouwt de geschillenkamer echter een geloofwaardige onderbouw op die rechters, het Openbaar Ministerie en advocaten zal toelaten om het meer deskundigheid en met de autoriteit van de geschillenkamer in rechte op te treden.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitvoerig bijkomend antwoord. Het belangrijkste is dat de opgebouwde expertise aan boord blijft.

Wat die onafhankelijkheid van het instituut betreft, moeten we inderdaad de A-status volgens de Principes van Parijs behouden. Ik geloof ook dat die nieuwe instelling onafhankelijk zal kunnen werken. Wanneer ik het heb over de onafhankelijkheid van de huidige paraparlementaire instellingen, dan heb ik het ook over de onafhankelijkheid binnen een dergelijk nieuw instituut. Er moet vooral op toegezien worden dat het Kinderrechtencommissariaat, indien dat zou inkantelen, nog voldoende onafhankelijk kan werken, zodat de kinderrechten onder de aandacht blijven.

Ik ben absoluut voorstander van samenwerking met de huidige bestaande instellingen. Ik denk dat inkanteling iets te ver gaat, maar ik wil het onderzoek verder afwachten. U verwijst naar de Noord-Europese landen – op Denemarken na, dat een beetje in een grijze zone zit –, waar men er bewust voor kiest om het kinderrechtencommissariaat uit de mensenrechteninstellingen te houden. Daar is een reden voor, en ik hoop dat het onderzoek die kan duiden.

Wat het in rechte kunnen treden betreft, geloof ik heel erg in die geschillenkamer. Ik weet ook dat er maar zes zaken zijn geweest. Men kan dat kwantitatief bekijken en dan zijn dat er weinig, maar men kan dat ook kwalitatief bekijken, en ik dacht dat dat toch de redenering van Unia was: het feit dat zij een stok achter de deur houden, het feit dat zij nooit zover zijn moeten gaan, het feit dat het in de meeste gevallen lukte om vooraf een oplossing te vinden tussen de partijen. Het hangt er dus van af hoe men dit bekijkt. Ik wil u daar wel verder volgen in uw redenering, maar het is toch een bezorgdheid die ik heb. Die mogelijkheid om naar de rechtbank te trekken, vind ik toch wel een belangrijke stok achter de deur.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de positie van de burgemeester van Sint-Truiden – 4319 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, collega's, ik wil eerst even benadrukken dat wat de vaccinaties betreft, bijna alle vaccinatiecentra – voor zover ik daar een zicht op heb – uitstekend werk hebben geleverd, met overigens ook in het gros van de gevallen, prima begeleiding door de lokale besturen. Maar toch is één burgemeester verantwoordelijk voor een zekere smet op die uitstekende reputatie, met name Veerle Heeren, die het nodig vond haar functie te misbruiken om zichzelf en haar entourage met voorrang te laten vaccineren. Toen dat aan het licht kwam, heeft Veerle Heeren eerst een en ander ontkend, vervolgens de waarheid geweld aangedaan en ten slotte, na veel politieke en maatschappelijke druk, heeft ze zich een tijdje teruggetrokken uit haar functie als burgemeester. Dat terugtrekken duurde welgeteld 66 dagen. Toen is ze opnieuw als burgemeester van Sint-Truiden aan de slag gegaan, zonder overigens het rapport van Audit Vlaanderen ter zake af te wachten.

Dat rapport van Audit Vlaanderen is er sinds half augustus en is naar verluidt zeer duidelijk. Even terzijde, minister, het stoort me wel dat een dergelijk rapport van een Vlaamse overheidsdienst over het functioneren van een uitvoerend mandataris

niet openbaar wordt gemaakt. Mocht dat wel gebeuren, zou dat de transparantie en het imago van het politieke gebeuren ten goede komen. Ik zal dan ook nog volgens de geijkte procedure formeel verzoeken om dat rapport op zijn minst met dit parlement te delen, volgens de regels uit het reglement van dit huis.

Uit wat intussen tijdens de voorbije maanden in de pers is verschenen, blijkt dat in het rapport van Audit Vlaanderen staat dat burgemeester Veerle Heeren een ernstige deontologische fout heeft gemaakt en in volle coronacrisis het vertrouwen van de burgers en de overheid heeft geschaad door zichzelf en haar ruime entourage vroegtijdig te laten vaccineren. Uit het rapport bleek bovendien dat niet enkel de burgemeester zelf, maar ook haar kabinetschef een lijst met namen had doorgegeven van mensen die sneller moesten worden gevaccineerd. De burgemeester en haar kabinetschef hebben dus hun voorbeeldfunctie misbruikt om hun entourage sneller te laten vaccineren. Een dergelijke politieke zelfbediening is totaal onverantwoord en moreel verwerpelijk.

In Sint-Truiden vervolgens werd over het rapport een door CD&V en de andere meerderheidspartijen georkestreerde gemeenteraad georganiseerd op 30 augustus. Van een debat was toen helemaal geen sprake. Burgemeester Heeren nam zelfs niet eens het woord. De hele zitting was echt wel een bespottelijke en beschamende schijnvertoning.

De lokale coalitiepartijen, N-VA en Open Vld, wachten intussen het onderzoek van de Limburgse gouverneur af, evenals uw eigen oordeel, minister, inzake de tuchtprocedure. Er zijn mijns inziens nochtans maar twee mogelijke oplossingen: ofwel neemt mevrouw Heeren eindelijk zelf verantwoordelijkheid voor haar deontologisch onverantwoorde wanpraktijken en treedt ze zelf af, ofwel moet ze via de lopende tuchtprocedure worden afgezet. Wat die tuchtprocedure en eventuele sancties betreft, ligt de bal in uw kamp, minister.

Beschikt volgens u de burgemeester van Sint-Truiden, na het kritische rapport van Audit Vlaanderen, nog over het morele gezag om burgemeester te blijven? Wat is de stand van zaken in het onderzoek, dat loopt samen met u en uw diensten, van de gouverneur? Start u uiteindelijk een tuchtprocedure? Welke stappen wilt u in dit dossier nog nemen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Janssens, u zult begrijpen dat zolang de tuchtprocedure loopt, ik gehouden ben aan een grote terughoudendheid. Ik moet dat doen door de wettelijke bepalingen ter zake en om te voorkomen dat de legitimiteit van een eventuele latere beslissing in vraag zou kunnen worden gesteld, voor een rechtbank bijvoorbeeld.

U betreurt dat het rapport van de gouverneur niet openbaar wordt gemaakt. Ik moet daarvoor verwijzen naar het Bestuursdecreet. De regelgeving van openbaarheid van bestuur bepaalt dat stukken die deel uitmaken van een lopende tuchtprocedure, niet aan openbaarheid onderhevig zijn. Met andere woorden: ik kan of mag op basis van de decreten die u als parlementslid en die het parlement maakt, die stukken niet openbaar maken. Dat zou een fout zijn die aangerekend zou kunnen worden in de loop van de tuchtprocedure. Ik zou bovendien geen respect betonen aan dit parlement. Indien dit parlement anders oordeelt over de openbaarheid van bestuurszaken, is het aan dit parlement om ter zake initiatief te nemen. Ik zeg dit maar om heel duidelijk het kader te schetsen waarbinnen ik opereer.

Ik zal dus op de inhoud van het dossier in deze stand van zaken op geen enkele manier ingaan. Ik zal u wel de procedure schetsen die wordt doorlopen en nog moet worden doorlopen.

Eerst en vooral heeft de gouverneur mevrouw Heeren in de week van 6 september uitgenodigd voor een gesprek in het kader van zijn tuchtonderzoek. Hij stelt nu dus een verslag samen op basis van dit gesprek, het auditrapport en eventuele bijkomende onderzoeksdaden, stukken of bevindingen. Dit verslag zal normaal in de loop van september worden opgeleverd; de gouverneur heeft daar enige ruimte. Na het verslag van de gouverneur is het aan de minister van Binnenlands Bestuur, uw dienaar, om te beslissen of de tuchtprocedure wordt voortgezet.

Als ik op basis van het rapport van de gouverneur meen dat de feiten zwaar genoeg doorwegen, zal ik of iemand van mijn administratie – dat kan decretaal gezien –, een hoorzitting organiseren waarbij mevrouw Heeren wordt gehoord. Vanaf de ontvangst van het tuchtverslag heb ik in principe drie maanden de tijd – bepalingen die ik respecteer – om mevrouw Heeren op te roepen voor een hoorzitting. Dit gedeelte van de procedure is evident tegensprekelijk. Het gaat over potentiële rechten van verdediging. Nogmaals, allemaal in voorwaardelijke zin.

Aangezien de burgemeester haar dossier moet kunnen voorbereiden, nodigen we haar minstens 21 dagen op voorhand uit. Dat schrijft het BVR-statuut lokale mandataris zo voor. De betrokkene heeft 3 weken tijd om zijn of haar dossier voor te bereiden.

Ik ben zeker niet van plan dit dossier te laten aanslepen, daar heeft niemand belang bij. Maar ik wacht, zoals gezegd, op alle elementen en met respect voor alle procedures om de volgende stappen te zetten. Rekening houdende met alle wettelijke termijnen, zal ik ten vroegste in tweede helft van oktober een uitspraak kunnen doen in deze procedure.

Dat is wat ik in deze stand van zaken kan zeggen volgens de procedure die ik scrupuleus, nauwgezet en goed ondersteund door onze administratie, wil volgen op de meest integere wijze.

De voorzitter: Als voorzitter wil ik u medelen dat ik deze vraag om uitleg ontvankelijk heb verklaard, met in het achterhoofd dat het niet zeker was dat deze procedure zou zijn afgerond. Wat mij betreft, is dit een zeer correct antwoord van de minister.

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, de minister geeft in mijn ogen meestal correcte antwoorden. Of ik het daarmee eens ben, is een andere kwestie, maar juridisch-technisch zitten ze meestal wel goed in elkaar.

Minister, ik dank u voor uw antwoord. U zult wel begrijpen – de feiten dateren van maart, we zijn nu een dik half jaar later – dat bij de brede bevolking het idee leeft dat het allemaal weer blijft aanslepen. Ik spreek daaromtrent zeker nog niet over een doofpotoperatie, want ik vind dat u zeker ook in de eerste vraag die ik u over deze kwestie stelde, begin mei, zeer helder was. U zei dat u met veel ongeloof en ontsteltenis kennis had genomen van de manier van werken in het vaccinatiecentrum in Sint-Truiden. U vond het een triest schouwspel en wees Veerle Heeren en andere lokale mandatarissen op de voorbeeldfunctie die ze hebben. U zei dat u op relatief korte termijn een juist beeld wou krijgen van wat er gebeurd was. U zou dan, rekening houdend met alle stukken van de puzzel, een oordeel vellen. Het is daar nu inderdaad tijd voor geworden. Ik begrijp dat u wacht op het rapport van de Limburgse gouverneur. Ik roep u dan wel op om zeer snel over te gaan tot de volgende stappen, of in elk geval tot het vellen van uw oordeel in deze affaire.

Als ik lees wat de auditeurs van Audit Vlaanderen in hun rapport allemaal hebben opgenomen, is dat toch wel behoorlijk streng voor de burgemeester van Sint-Truiden. Er staat in, naar verluidt, dat ze een eigen vaccinatiestrategie hanteerde, en elke dag aanwezig was in het vaccinatiecentrum, terwijl de burgemeester daar helemaal niet thuishoort. Er zaten mails in haar laptop of pc van mensen die Veerle

Heeren bedankten voor hun vaccinatie. Een zekere vorm van dienstbetoon was volgens Audit Vlaanderen bewezen. Het beroeps- en medisch geheim van een aantal mensen zou ze geschonden hebben, en ga zo maar verder. Als je dat allemaal leest en op een rijtje zet, lijkt een sanctie onvermijdelijk, en lijkt aanblijven als burgemeester totaal onmogelijk.

Ik kijk uit naar het verdere verloop van de procedure en uw uiteindelijke oordeel ter zake.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het federale actieplan voor personen met een handicap – 4333 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Voorzitter, minister, collega's, federaal minister Lalieux heeft een federaal actieplan bekendgemaakt met 145 maatregelen. Het principe is dat elk federaal initiatief of elke maatregel van elke minister getoetst moet worden om te zien of voldaan wordt aan de specifieke normen voor personen met een handicap.

Minister, bent u als Vlaams minister van Gelijke Kansen betrokken bij dit plan?

Hebt u of heeft uw kabinet of de administratie het plan al geanalyseerd? Indien ja, welke conclusies trekt u daaruit voor het Vlaamse gelijkheidsbeleid, vooral dat rond personen met een handicap, dat in Vlaanderen behartigd wordt door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH)? Indien nog niet, hebt u plannen ter zake?

Zitten er maatregelen in het plan die volgens u overdraagbaar zijn naar Vlaanderen en op welke punten kan er eventueel samengewerkt worden? Bent u van plan afstemming te zoeken met het federale plan?

Wat vindt u van een inclusief horizontaal beleid waarbij elke beslissing, van welke minister dan ook, getoetst moet worden aan de principes om tegemoet te komen aan personen met een handicap?

Bent u eventueel van plan om een gelijkaardig initiatief te nemen op Vlaams niveau? Op welke andere wijze neemt u maatregelen die de nodige garanties geven voor een evenwaardige en gelijkaardige participatie van personen met een handicap?

Ik kijk uit naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank, collega Vandenhove, en een groet ginder in Sint-Truiden.

Laat mij beginnen met een beschouwing. De manier waarop u de vraag stelt – en u bedoelt dat natuurlijk informatief – is alsof Vlaanderen hier de mosterd moet gaan halen op het federale niveau. Ik denk, in alle eerlijkheid, dat het toch een beetje andersom is. Ik ben blij dat de federale overheid ter zake een plan maakt en dat ze probeert aansluiting te vinden bij een praktijk die al vele jaren op het Vlaamse niveau bestaat. Ik ben blij dat Vlaanderen het voortouw neemt en dat het

federale niveau enkele jaren later, met enige vertraging, volgt. Daar kunt u zich alleen maar over verheugen. Het leerproces is dus eerder een beetje andersom.

Om concreet op een aantal van uw vragen te antwoorden: ik ben natuurlijk niet betrokken bij dat actieplan, omdat het geen interfederaal actieplan is, maar een federaal actieplan. We leven in een federale staat, waar regio's en deelstaten autonomie hebben en verantwoordelijk en bevoegd zijn voor hun eigen taken. Het is niet zo dat wij bij het uitoefenen van een taak altijd eerst beleefd moeten gaan vragen aan de federale overheid of we dat mogen doen. Nee, we zijn autonoom. Hetzelfde geldt ook omgekeerd voor de federale overheid. En als dus de federale overheid een actieplan handicap maakt waarbij alle ministers en staatssecretarissen betrokken zijn, onder coördinatie van mevrouw Lalieux, dan vind ik dat een goede aanpak. Wij volgen die al jaren. Maar dat veronderstelt geen overleg met Vlaanderen als dusdanig.

Ten tweede is er uw vraag naar wat we kunnen leren. Wat staat er in dat plan dat interessant is? Het is een interessant plan, dat is evident. Ik doe geen afbreuk aan de kwaliteit van het plan. Ik denk niet dat het aan mij is om daar een analyse van te maken of een oordeel over te vellen. Maar ik moet toch een aantal dingen meegeven over de raakpunten en over aspecten waar de leercurve misschien in een ander perspectief kan worden bekeken, bijvoorbeeld op het vlak van toegankelijkheid. De federale regering wil werk maken van online informatie geven over de toegankelijkheid van federale gebouwen en diensten. Wel, dat is wat wij doen. Wij hebben daartoe de toegankelijkheidswijzer gelanceerd, een online toepassing die informatie over de toegankelijkheid van gebouwen verzamelt en ontsluit naar een breed publiek. Ik ben die gaan bekijken in Gent, en dat was indrukwekkend. Het wordt uitgerold. Ik ben blij dat het federale niveau geïnspireerd wordt door wat we in Vlaanderen doen of dat men zelf tot gelijkaardige inzichten gekomen is en daardoor op datzelfde spoor wandelt.

Binnen Bestuurszaken is toegankelijkheid overigens een belangrijke pijler, waar we allemaal moeten aan werken, op lokaal, federaal, Vlaams en Europees vlak. Daarbij zet ik namens de regering in op digitale toegankelijkheid. Websites en applicaties van overheidsinstanties dienen meer toegankelijk te zijn. We hebben daarvoor een permanent ondersteunend opleidingsaanbod. Ik ben heel blij dat de federale overheid een soortgelijk iets gaat ontwikkelen. Ongetwijfeld zijn ze zelf tot dat inzicht gekomen en hebben ze niet bij ons de mosterd gehaald, maar toch ben ik blij dat men daar nu ook op dat spoor zit. Het is ook belangrijk dat – en dat is een van de onderdelen van het federale actieplan – men wil blijven inzetten op inclusie. Wel, wij hebben een project omtrent inclusie lopen dat momenteel in voorbereiding is en waarbij we vanuit Vlaanderen gaan investeren in de ondersteuning en promotie van sterke inclusiepraktijken.

Een ander raakpunt is de aandacht voor handicap. Het federale actieplan zegt ook iets te willen doen aan gendergerelateerd geweld. Wel, ik heb me expliciet geëngageerd om dit probleem op te nemen binnen het Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld onder coördinatie van mijn goede collega Zuhail Demir. Ik heb ook een onderzoek opgestart rond relationele en seksuele vorming voor jongeren met een beperking in het onderwijs. Hier zijn er opnieuw raakpunten waar men in dezelfde richting werkt, maar waar het Vlaamse plan eigenlijk al bezig is met de uitrol. En dan, binnen de Vlaamse overheid faciliteert de dienst Diversiteitsbeleid een netwerk van ervaringsdeskundigen, personeelsleden met een handicap of chronische ziekte. Dit netwerk wordt actief betrokken bij het vormgeven van een inclusief diversiteitsbeleid binnen de Vlaamse overheid. Misschien is dit ook interessante inspiratie voor de federale overheid, die zegt dat ze mensen met een beperking wil betrekken om het beleid op goede sporen te zetten.

Over de vlakken waarop er samengewerkt kan worden, kan ik zeggen dat ik altijd opensta voor samenwerking en dat we die altijd moeten zoeken. Het actieplan

wordt binnenkort aan mijn administratie voorgesteld. We hebben dat gevraagd. Op basis daarvan zullen we concreet bekijken waar samenwerking mogelijk is, vooral vanuit het oogpunt elkaar te kunnen versterken. Waar kunnen we de handen in elkaar slaan? Waar is er een meerwaarde? We moeten ook niet samenwerken om samen te werken, anders kunnen we evengoed het federalisme opdoeken. Ik denk dat het binnen de autonomie belangrijk is dat iedereen binnen zijn eigen logica kan functioneren. Maar als er meerwaarde gecreëerd kan worden door samenwerking, zouden we gek zijn om dat niet te doen. Dat moeten we met beide handen aangrijpen en mogelijk maken. Er bestaat vandaag trouwens al heel wat federale en zelfs interfederale afstemming en samenwerking. Denk aan het VN-verdrag rond handicap, de EU-richtlijn Webtoegankelijkheid, de interfederale werkgroep Handicapstatistiek. We zijn vandaag eigenlijk al actief aan het samenwerken waar het zinvol is, waar het een meerwaarde heeft

Hoe ik ten opzichte van het inclusieve horizontale beleid? Wel, ik ben begonnen met te zeggen dat we dat al jaren doen in Vlaanderen. We voeren een horizontaal gelijkheidsbeleid, gericht op inclusie binnen het beleidsplan Horizontale Integratie en Gelijke Kansen. Net als het federale plan bevat het Vlaamse belangrijke doelstellingen met betrekking tot de inclusie van personen met een handicap en met betrekking tot het integraal toegankelijk maken van Vlaanderen. Elke Vlaamse minister – en dat is niet nieuw, dat heb ik niet uitgevonden, dat bestond al, dus ik ben mijn voorgangers dankbaar – maakt binnen eigen bevoegdheden werk van de realisatie van het VN-verdrag Handicap. Het gaat onder andere over het recht op inclusief werk, inclusief onderwijs, inclusieve vrijetijdsbesteding enzovoort. Recent werden er in een conceptnota afspraken gemaakt rond de aanpak en erkenning van Niet Over Ons Zonder Ons (NOOZO). Dat is, laat ons zeggen, de beleidsparticipatie en adviesraad handicap voor Vlaanderen. Die afspraken worden later dit jaar in een besluit vastgelegd. Opnieuw is dit misschien interessant als inspiratie voor de federale overheid. De Vlaamse Regering toont hiermee het engagement om elk beleidsvoornemen dat potentieel een invloed heeft op de positie van personen met een handicap, aan NOOZO voor te leggen en daarmee ook te toetsen aan de inzichten en de ervaringen van deze mensen die zelf, vanuit hun eigen persoonlijk leven, weten wat het betekent om met een beperking, met een handicap door het leven te gaan. Ze hebben waarschijnlijk ook een beter gevoel van hoe we daar op een goede manier mee omspringen.

Samengevat: deze vraagstelling is terecht. Maar in alle bescheidenheid mag ik hier zeggen dat Vlaanderen voortrekker is. We zijn heel blij met alles wat de federale overheid doet en daar waar een meerwaarde te realiseren valt, is er onze uitgestoken hand om samen te werken. Onze administratie gaat kijken wat ze daar aan het doen zijn, en wat we nog extra kunnen doen, pakken we zeker mee.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u wel, minister, voor uw uitgebreid antwoord.

Het was helemaal niet mijn bedoeling om te situeren of het om het Vlaamse of federale niveau gaat. Het was inderdaad een informatieve vraag. Mijn insteek is eerder dat er niet genoeg gedaan kan worden voor personen met een handicap, en of nu Vlaanderen het voortouw heeft genomen en het federale niveau volgt of vice versa, is in dezen onbelangrijk. Ik kan alleen maar toejuichen dat de federale regering nu ook dat plan heeft. Maar ik deel uw mening niet helemaal. Het is correct dat wij ook in Vlaanderen het initiatief hebben dat elke minister op dat vlak haar of zijn ding moet doen en dat dat horizontaal gebeurt. Ik denk toch dat we daar effectief nog een tandje bij kunnen steken. Ik refereer dan onder andere aan de hoorzitting die vorig jaar heeft plaatsgevonden in verband met de toegankelijkheid van gebouwen. Ik denk dat het nuttig zou zijn dat u als bevoegd minister over de

verschillende domeinen heen nog een tandje bij laat steken, zodat bij uw respectieve collega's nog wat meer zou gebeuren voor personen met een handicap.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Collega's, 145 actiepunten op het federale niveau, dat is natuurlijk veel. Hopelijk is het geen overrompeling voor de mensen daar, maar het is niet aan ons om daarover te oordelen. Wij zijn hier in het Vlaams Parlement om het werk van onze Vlaamse Regering en ministers te beoordelen en waar nodig op de korrel te nemen.

Namens mijn fractie ben ik ook wel degelijk blij dat heel dat beleid goed is veranderd binnen de verschillende beleidsdomeinen en dat er voortdurend aandacht aan wordt gegeven. Maar zoals de collega eerder terecht aangaf, bleek uit de hoorzitting over de toegankelijkheid in Vlaanderen dat nog een aantal punten voor verbetering vatbaar zijn en dat het werk dus niet af is. We zien ook binnen onze eigen administraties dat het voor mensen met een beperking die worden tewerkgesteld nog wel beter kan.

Wanneer het gaat over het parlementaire werk, in deze en in andere commissies, dan zullen mensen met een beperking, toegankelijkheid en meer tewerkstelling wellicht blijvertjes zijn. Het is aan ons als volksvertegenwoordigers om daar binnen de verschillende beleidsdomeinen aandacht aan te besteden. Maar minister, ik ben in elk geval ook blij met het werk dat tot nu toe is geleverd. Hopelijk blijven de verschillende ministers binnen de regering daar evenveel aandacht aan besteden.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ik denk dat elke bijkomende inspanning die wordt gedaan voor de inclusie van mensen met een handicap een goede zaak is en dat we daar blij mee moeten zijn. Ik ben dan ook heel tevreden met het federale actieplan, maar er is natuurlijk altijd ruimte voor verbetering. Dat heb ik ook onthouden uit de hoorzitting. Op dat vlak treed ik collega Vandenhove bij dat er altijd nog meer kan worden gedaan voor mensen met een handicap.

Minister, u verwijst terecht naar uw horizontale actieplan en het gelijkekansenbeleidsplan, waarin heel veel acties zitten binnen verschillende domeinen, rond inclusieve tewerkstelling, inclusief sporten, de inclusie van kinderen en jongeren met een handicap. Het is heel goed dat er veel gebeurt op Vlaams niveau en op federaal niveau en ik ben blij te horen dat het federale actieplan ook zal worden voorgesteld aan de Vlaamse administratie en dat u daar constructief mee aan de slag zult gaan om te zien waar we nog meer kunnen samenwerken. Vanuit die complementariteit tussen die verschillende bevoegdheden, de Vlaamse en de federale, moeten we samenwerken en bekijken welke acties op elkaar kunnen worden afgestemd, met als doel de situatie van mensen met een handicap te verbeteren.

Minister, ik heb nog twee bijkomende vragen. In uw gelijkekansenbeleidsplan zijn heel veel acties opgenomen. Kunt u iets meer vertellen over de stand van zaken van de uitrol van dit actieplan?

We hadden het onlangs in deze commissie over de gevolgen van de coronamaatregelen voor personen met een handicap. Wordt nog verder onderzoek gedaan naar de gevolgen van de lockdown voor mensen met een handicap? Welke initiatieven en maatregelen zult u eventueel nog nemen voor deze doelgroep?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, ik ben heel blij met de reacties en het engagement van de verschillende fracties, trouwens ook van de initiële vraagsteller. Als

ik me als Vlaams minister een beetje assertiever opstel ten aanzien van het Vlaamse beleid, dan is dat omdat ik vind dat we ook zelf wel mogen zien wat we aan het doen zijn. Het gevaar om zoiets te zeggen, is natuurlijk dat dit kan overkomen als zelfgenoegzaam, en dat wil ik absoluut niet zijn. Want laat ons eerlijk zijn – en dat is ook door heel wat sprekers gezegd –: er is nog heel veel werk aan de winkel voor we ten aanzien van mensen met een beperking kunnen spreken van een echt inclusief Vlaanderen. De vraag is zelfs of een dergelijk werk ooit af is, aangezien de samenleving voortdurend verandert en er altijd nieuwe uitdagingen zijn.

Ik denk dat het instrumentarium en de filosofie van ons beleid goed zitten. De doelgroep wordt betrokken bij het beleid en we hanteren een horizontale aanpak waarbij iedereen is betrokken. Ik reken natuurlijk ook een beetje op de parlementsleden om mijn collega-ministers aan te moedigen wanneer binnen hun vakdomein nog een tandje bij moet worden gestoken. Veel van mijn collega's hebben een authentieke betrokkenheid bij dit thema, ik heb daar dan ook veel vertrouwen in. We zullen daar zeker verder aan werken, want er zijn inderdaad nog verbeteringen mogelijk.

Mijnheer Van de Wauwer, u vraagt een overzicht van het hele actieplan, maar ik kan dat hier niet uit de losse pols doen. Wij hebben een jaarlijkse update. Als er bij de commissie een onweerstaanbare drang bestaat om daar een verdere toelichting over te krijgen, wil ik dat wel doen, maar dan moet ik me daar op een ernstige manier kunnen op voorbereiden. Inter heeft ter zake een heel pak informatie verspreid. Ik weet dat ook collega Beke daar vanuit zijn bevoegdheid rond werkt.

Ik kan ook nog mededelen dat we nog aan het kijken zijn hoe we Inter verder kunnen versterken. Het gaat over een van onze kleinere agentschappen, dat ter zake toch een belangrijke rol te spelen heeft. Als ik het goed hoor, zitten we in belangrijke mate op dezelfde lijn. Ik ben blij dat op het federale niveau initiatieven worden genomen. Elk initiatief om mensen met een beperking meer kansen te geven, juichen we toe, maar we moeten in de afweging geen schroom aan de dag leggen ten aanzien van wat het federale niveau ambieert. Wanneer ze goede dingen doen, werken we samen en daar waar er een meerwaarde kan worden gerealiseerd, reiken we de hand.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben ook blij dat u zegt dat u inspanningen zult doen om Inter nog meer mogelijkheden te geven. Daar kan ik als Limburger alleen maar blij om zijn, want het is het enige agentschap dat zijn zetel in Limburg heeft.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de veiligheidsrisico's verbonden aan de immigratie van Afghanen na de machtsovername van de taliban
– 4358 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het inburgeringsbeleid voor Afghaanse vluchtelingen
– 4455 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, nu de extremistische taliban bijna heel Afghanistan hebben veroverd, proberen veel Afghanen het land te verlaten omdat ze schrik hebben van de taliban of omdat ze de regimewisseling als voorwendsel gebruiken om een Europese verblijfsvergunning te krijgen. En hoewel bepaalde landen in Oost-Europa met rechtse regeringen lovenswaardige inspanningen doen om illegale migranten uit Europa te houden, verwachten velen in Europa toch nieuwe vluchtelingenstromen naar Europa. De Afghanen, en vooral het mannelijke deel van de overwegend islamfundamentalistische bevolking van het land, behoren overigens al vele jaren tot de topnationaliteiten onder de asielmigratie naar Europa.

Traditiegetrouw blijkt ook nu de Belgische Federale Regering weer een van de fanatiekste gangmakers van Afgaanse immigratie naar Europa. Met vliegtuigen werden op korte tijd liefst 1126 personen – op het moment van indiening van deze vraag, begin september – uit Afghanistan naar België overgebracht. Dat waren dan Belgen met een Afgaanse identiteitskaart, Afgaanse zogenaamde vluchtelingen die ondanks hun asielaanvraag in ons land op reis waren in hun land van herkomst, personen die het Belgische leger hebben geholpen en personen die beweren te moeten vrezen voor de nieuwe machtshebbers in het land.

Diverse landen signaleren intussen dat via zogenaamde repatriëringsvluchten ook al individuen zijn overgebracht die een potentieel gevaar betekenen voor onze veiligheid en openbare orde. Dat was onder meer het geval voor Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Voor België zijn naar verluidt geen gelijkaardige gevallen bekend van personen die zouden zijn overgevlogen en die het terrorismerisico zouden verhogen. Of dit echt zo is, valt te raden.

Terreurexpert Pieter Van Ostaeyen vreest alvast dat de machtsovername van de taliban op langere termijn negatieve gevolgen zou kunnen hebben voor de veiligheid in dit land. Volgens hem bestaat de kans dat terroristen zich zullen mengen onder de vluchtelingen, zoals dit ook eerder al gebeurde. De voorbije jaren werden in Europa al tal van Europeanen vermoord of verwond door islamitische terroristen die door naïeve en nalatige West-Europese regeringen werden onthaald als vluchtelingen.

Ook de burgemeester van Antwerpen, Bart De Wever, vroeg inmiddels al aan het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD) om een dreigingsanalyse uit te voeren over de aanwezigheid van gevaarlijke talibanaanhangen in zijn stad.

Minister, hoe evalueert u de dreiging van de Afgaanse migratie naar ons land, waarbij mensen die een veiligheidsrisico vormen, zich zouden kunnen mengen onder de immigrantenstromen? Beschikt u desgevallend al over informatie?

Hebt u ter zake al overleg gehad met de Federale Regering?

Welke initiatieven werden desgevallend genomen met betrekking tot Afgaanse asielzoekers in dit land die zich op het moment van de machtsovername opnieuw in Afghanistan bevonden, waarover men zich alleszins toch wel veel bedenkingen kan maken?

Welke concrete initiatieven zult u eventueel nemen ter preventie van de verspreiding van terroristische sympathieën onder Afgaanse immigranten in dit land?

Welke initiatieven zult u in het kader van het Vlaamse preventiebeleid nemen om te voorkomen dat de immigratie van Afghanen naar ons land de veiligheid van onze eigen mensen in het gedrang brengt?

Welke initiatieven werden concreet, bijvoorbeeld in het kader van de lokale integrale veiligheidscellen (LIVC's), al genomen tegen de extremistische islamitische rekruteringscentra, waarvan het bestaan alvast in Antwerpen bevestigd werd?

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Afghanistan staat al jaren in de top tien van het aantal asielaanvragen in België. Het aantal inwoners van Afghaanse afkomst in dit land neemt alsmaar toe. Op dit moment zijn dat er reeds 27.407. Alleen al in mijn eigen stad, Antwerpen, gaat het over ongeveer 8000 man, met de nadruk op het woord 'man', aangezien het overgrote deel van deze nieuwe Belgen van het mannelijke geslacht is. Steeds meer personen van Afghaanse afkomst krijgen ook de Belgische nationaliteit. En uiteraard zullen deze cijfers door de recente machts-overname in Afghanistan en het heersende opengrenzenbeleid alleen maar stijgen.

Het immigratiebeleid is uiteraard helaas nog steeds een federale bevoegdheid, maar Vlaanderen wordt natuurlijk wel geconfronteerd met de problemen die asiel- en migratiestromen met zich meebrengen. Afghanen die nu naar ons land en buurlanden zoals Nederland en Duitsland komen, worden door politiek correcte media en politici ongenueanceerd beschouwd als slachtoffers van de taliban. De Nederlandse ex-militair Nikko Norte, die jaren heeft gediend in Afghanistan, laat echter een heel ander geluid horen. In de Nederlandse Tweede Kamer stelde hij dat de mensen in Afghanistan niet per se op de vlucht zijn voor de taliban, maar gewoon naar het Westen willen komen. Wie zou dat niet willen, nietwaar? Met andere woorden: vele Afghanen komen voor onze welvaart en de daaraan gekoppelde sociale zekerheid. Ze worden dus niet noodzakelijk aangetrokken door onze vrijheden, democratie en seculiere samenleving.

Asielzoekers en migranten die uit een cultuur komen met waarden die haaks staan op of zelfs vijandig staan tegenover de onze, zorgen niet zelden voor integratie- en veiligheidsproblemen. Zowel voor Vlaanderen en de Vlamingen als voor andere, goedwillende inburgeraars levert dat grote problemen op.

Een grootschalig onderzoek van het gerenommeerde Pew Research Center kwam tot de volgende zorgwekkende bevindingen: 99 procent van de Afghaanse moslims steunt de sharia, 85 procent is voor steniging van vrouwen. Het gaat ook over mensen, al dan niet koppels, die ongetrouwd zijn. Het gaat dus niet alleen over steniging bij overspel, maar ook over homoseksuelen of mensen die seks hebben voor het huwelijk. 79 procent is voor de doodstraf bij ex-moslims en maar liefst 39 procent steunt of begrijpt zelfmoordaanslagen.

Wie gelooft dat Afghaanse moslims met zulke achterlijke en barbaarse islamitische opvattingen hier thuishoren, via een inburgeringscursus wel op andere gedachten kunnen worden gebracht en ooit een meerwaarde voor onze samenleving kunnen zijn, moet eens op andere gedachten worden gebracht.

Niet alleen vormt het grote aantal Afghanen dat nu en op middellange termijn weer zal toestromen, een probleem voor de wachtlijsten en de kwaliteit van de inburgeringscursussen en lessen Nederlands, ook is de islamitische cultuur die velen met zich meebrengen een bedreiging voor onze cultuur van vrijheid en democratie en voor onze veiligheid, waar mijn collega Janssens zonet op wees.

Minister, is het Agentschap Integratie en Inburgering (AgII) voorbereid op een nieuwe immigratiegolf uit Afghanistan?

Wat is de prognose van het aantal Afghanen dat de komende maanden en jaren een inburgeringstraject zal moeten gaan volgen?

Hoe evalueert u de cijfers van het Pew Research Center en de problematiek van de instroom van Afghaanse moslimmannen die exact dezelfde islamitische denkbeelden koesteren als de taliban? Zijn dergelijke Afghanen integreerbaar zijn in onze Vlaamse samenleving, en zo ja, hoe?

Welke initiatieven neemt het AgII wanneer tijdens het inburgeringstraject wordt vastgesteld dat een Afghaanse moslim er ondemocratische en intolerante shariaopvattingen op nahoudt?

Plant u binnen uw bevoegdheden rond inburgering desgevallend nieuwe initiatieven om ervoor te zorgen dat via deze Afghaanse mannen dergelijke achterlijke denkbeelden niet nog meer ingang vinden in onze samenleving?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik dank de twee vraagstellers, die logischerwijze vanuit dezelfde invalshoek hun vraag stellen – het zou anders verbazend zijn. er zijn veel vragen gesteld. Ik geef enkele elementen van antwoord. Ik moet het altijd herhalen, maar dat is normaal: het is niet mijn bevoegdheid om een analyse van het veiligheidsrisico uit te voeren of toe te zien op de veiligheid. Dat hoort toe aan de federale overheid en is in de eerste plaats de taak van veiligheids- en politiediensten. Die staan niet onder mijn gezag, maar onder dat van federaal minister van Binnenlandse Zaken Verlinden.

Ik kan dan ook enkel herhalen wat het OCAD eind augustus heeft gecommuniceerd: de evoluties in Afghanistan hebben slechts een beperkte impact op de dreiging in België. Op basis van de informatie waarover het momenteel beschikt, ziet het OCAD dan ook geen reden om het dreigingsniveau voor België aan te passen.

Vlaanderen is verantwoordelijk voor het preventieve luik, het veiligheidsluik is de bevoegdheid van de federale collega's. In het kader van de preventieve aanpak wordt uiteraard afgestemd en willen wij zoveel mogelijk informatie. Mijn kabinet staat trouwens ook in nauw contact met het OCAD, om onder andere belangrijke ontwikkelingen inzake terrorisme en extremisme en mogelijke nieuwe dreigingen goed en tijdig in beeld te hebben. Vanuit onze preventieve verantwoordelijkheid zullen we daar dan waar mogelijk – want met preventie kun je niet alles oplossen – op inhaken.

In de strijd ter preventie van radicalisering en extremisme zijn lokale besturen onze eerste partner. Dat komt dicht bij mijn bevoegdheden. Ik vind het heel goed en verstandig dat burgemeesters, die niet alleen een preventieve maar ook een veiligheidsrol hebben – zeker als ze in eigen stad signalen ontvangen over een mogelijke dreiging –, contact zoeken met de veiligheidsdiensten, de Staatsveiligheid, de militaire veiligheid en het OCAD, om zo een beter beeld te krijgen van de situatie in hun stad, en in overleg met deze diensten te kijken wat ze moeten doen. Als de burgemeester van Antwerpen, Bart De Wever, dat doet, kan ik dat alleen maar toejuichen. Nogmaals, op dat moment is hij een burgemeester die optreedt binnen de federale component van de bevoegdheden van een burgemeester en niet binnen de Vlaamse component. Bij een burgemeester komen die twee componenten natuurlijk samen.

We bieden een ondersteunende rol aan lokale besturen inzake radicalisering. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) beschikt over een laagdrempelige helpdesk waar lokale besturen terecht kunnen bij actuele vragen. Volgens voorzien wij ondersteuning op maat.

In april 2021 werd de VVSG gecontacteerd door de stad Roeselare naar aanleiding van een conflict tussen Afghaanse jongeren. Daarop is gehandeld. Hetzelfde is gebeurd in de stad Mechelen, waar op een bepaald moment in twee OKAN-klassen (onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers) spanningen waren met Afghaanse minderjarigen. We zijn gaan samenzitten met het AgII en er is voor de minderjarige jongeren een verkort traject maatschappelijke oriëntatie (MO) opgezet in de eigen taal. Er is hun uitgelegd wat hier de waarden, normen en spelregels zijn die ze moeten respecteren. U weet dat minderjarigen geen cursus maatschappelijke oriëntatie moeten volgen. Dat heeft een positieve impact gehad, want de spanningen werden gemilderd in die OKAN-klassen. Er is een traject gestart naar een betere inpassing in onze Vlaamse samenleving. Het is niet zo dat er geen maatregelen denkbaar zijn die een inpassing of betere inpassing in de samenleving kunnen bevorderen. Toegegeven, dat is niet altijd eenvoudig.

Er was nog een voorval in Leuven, ik kijk naar mijn kabinetschef. (*Opmerkingen van de kabinetschef*)

De VVSG is op basis van die ervaringen in gesprek gegaan met een groot deel van de centrumsteden en Fedasil. Het doel van het overleg was om een duurzame aanpak uit te werken waarin incidenten in de toekomst zoveel mogelijk vermeden kunnen worden. Uit dat overleg kwamen de volgende acties naar voren. Veiligheidsmatig dient er bekeken te worden hoe de informatiedoorstroom tussen onder andere Fedasil en andere betrokken partners kan verbeteren. Op deze manier kunnen de signalen die Fedasil oppikt op een lokale integrale veiligheidscel inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (LIVC R) besproken worden. Het probleem was en is – er wordt aan geredieerd – dat wanneer er problemen zijn die Fedasil kent, die onvoldoende doorstroomden naar de LIVC, waardoor een burgemeester, het lokale bestuur, vanuit zijn repressieve en preventieve taken, niet kon handelen. De VVSG heeft dat bilateraal opgenomen met Fedasil, om de informatiedoorstroming te verbeteren.

Er is een algemene vraag bij lokale besturen naar meer duiding en informatie over de Afghaanse gemeenschap of mensen die vanuit Afghanistan komen. De VVSG en het Agentschap Integratie en Inburgering zullen hierover binnenkort een webinar met een aantal terreinexperten organiseren op het vlak van kennisdeling en betere informatie.

Er wordt al gewerkt in voorbereiding op een nieuwe immigratiegolf. Het Agentschap Integratie en Inburgering heeft een interne coördinerende cel Afghanistan met een centraal aanspreekpunt opgericht. Deze cel moet alle gegevens in kaart brengen en ervoor zorgen dat er goed geanticipeerd kan worden. Bij aanwervingen wordt ook ingezet op docenten MO en trajectbegeleiders die Dari of Pasjtoe spreken.

Ik ben Madame Blanche niet, op dit ogenblik is het moeilijk om in te schatten hoeveel Afghanen ten gevolge van de huidige situatie zullen vluchten en hoeveel mensen er asiel zullen krijgen in België. Ik ben absoluut voorstander van de Europese en Belgische beleidskeuze om maximaal de mensen die Afghanistan willen ontvluchten, om welke reden dan ook, op te vangen in de regio ter plekke. Dat is immers ook voor die mensen zelf de meest eenvoudige en gemakkelijke manier om maatschappelijk te kunnen functioneren en kansen te hebben in de toekomst. Maar dat neemt niet weg dat er ongetwijfeld ook mensen naar Europa en ons land zullen komen. Hoeveel er dat zullen zijn, kunnen we niet inschatten. We bereiden ons daar ernstig op voor met het AgII. We zijn de wachtlijsten aan het afbouwen en we willen niet in de situatie komen dat, als er nieuwe aanvragen door de federale overheid worden goedgekeurd, als mensen papieren krijgen om in ons land te verblijven, we niet kunnen volgen met ons inburgeringsbeleid. We gaan dat dus heel goed monitoren.

Dan was er een vraag naar de studie van het Pew Research Center van 2013 over Afghanistan. Zelf – dat is minstens zo belangrijk, misschien zelfs belangrijker – doen we een studie samen met Samenleven in Diversiteit, de SID-studie. Mijn voorganger, collega Homans, heeft voor het eerst zo'n studie laten maken. We hebben opnieuw zo'n studie aangevraagd. Dat is hier al aan bod gekomen. De studie zal worden opgeleverd in 2023. Het is een heel grondige studie. We gaan verschillende groepen op basis van hun afkomst bevragen en proberen in beeld te brengen wat hun sociologische of waardepositie is ten opzichte van een aantal issues die spelen in migratiethema's. Dat houdt in: hoe staat u tegenover de gelijkheid van man en vrouw? Wat is het belang van religie en dergelijke? We proberen dit te meten en evoluties te zien. De studie kan dan hier in de commissie zeker besproken worden.

Dan specifiek wat de mensen betreft: de mensen die Afghanistan ontvluchten en hier geraken, zullen natuurlijk verscheiden zijn. Uiteraard zullen er mensen zijn die om economische redenen hier hun thuis proberen te vinden. Omgekeerd zullen er mensen zijn die zich geëngageerd hebben ten aanzien van het regime, die onze militairen geholpen hebben. Er zullen ook holebi's, vrouwen en hoogopgeleiden bij zijn. Ik heb

geen foto van die mensen. We weten niet wie dat allemaal zijn. Dat zal de komende weken en maanden moeten blijken. Er zal een grote diversiteit zijn bij de mensen die naar hier gaan komen. Die diversiteit mag ons de ogen niet doen sluiten voor de uitdaging en de problemen voor de inburgering van mensen vanuit een andere culturele en politieke context. Dat zou naïef zijn, dan hebben we geen inburgeringsbeleid nodig. Ik denk dat het soms een heel grote uitdaging is om dat te doen.

Alleen, bekijk ik dat misschien veel meer op individuele basis en ben ik minder deterministisch en geloof ik dat mensen kunnen evolueren. Dat is mijn vaste overtuiging. Door middel van contactname met de nieuwe samenleving, op basis van een inburgeringscursus, op basis van een leertraject, op basis van een inpassing in een samenleving, en met nieuwe inzichten, kunnen ze evolueren en aansluiting vinden bij onze samenleving. Daar ben ik van overtuigd. Dat dit altijd lukt, dat dit eenvoudig proces is, geloof ik niet. Ik geloof niet dat het altijd lukt. Daarom hebben we ons inburgeringsbeleid niet alleen verplicht gemaakt, maar hebben we er ook een examen aan verbonden. Niet alleen de kennis van het Nederlands, maar ook maatschappelijke oriëntatie wordt geëxamineerd.

Als mensen onze waarden en fundamentele basisprincipes, onze samenleving permanent verwerpen, weigeren zich daarin in te schrijven en weigeren daar respect voor te hebben, zullen ze niet slagen voor hun inburgeringscursus. Dan zullen ze niet slagen voor hun cursus maatschappelijke oriëntatie. Dan is de consequentie niet alleen dat ze dat opnieuw moeten doen, maar ook dat we die informatie uitwisselen met de Dienst Vreemdelingenzaken. Dat hebben we afgesproken. Dat kan een element zijn van de beoordeling van de verblijfsvergunning door de federale overheid. Dat is de sleutel die we hebben om ter zake op te treden. Ik vind dat we dat ook op een consequente manier moeten doen. Ik vind dat een inburgeringsbeleid niet vrijblijvend is, het is erop gericht om mensen kansen te geven in onze samenleving, om hun heel veel kansen te geven om zich zo snel mogelijk te kunnen inpassen.

Het is tegelijk een beleid dat van mensen een inspanning vraagt. Dat is niet alleen een inspanning om te participeren op de arbeidsmarkt, maar ook om een aantal fundamentele basisprincipes te respecteren en te interioriseren waarop een samenleving alleen maar kan functioneren. Dat zijn de dingen die we kennen. Indien mensen niet bereid zijn die klik te maken, dat pertinent weigeren en zich pertinent afzetten, dan kunnen ze in mijn hoofd niet slagen voor de cursus maatschappelijke oriëntatie en heeft dat een consequentie. Is dat een sluitend systeem? Neen, natuurlijk niet. Het is wel een belangrijke stap die we nodig hebben om ten aanzien van deze problematiek op te treden.

Dit gezegd zijnde, ken ik zelf een aantal mensen met Afghaanse roots die zich wel op een perfecte manier hebben ingepast in de samenleving. Zeggen dat dit onmogelijk is, daar ben ik het absoluut niet mee eens. Alleen de mate waarop je dat op een correcte, indringende en duidelijke manier doet, kan werken. We moeten mensen duidelijk maken dat als ze hier zijn en in Vlaanderen willen functioneren, ze deel moeten zijn van de Vlaamse samenleving. Dat betekent onder meer het respecteren van een aantal basiswaarden in onze samenleving.

Ik hoop dat ik daarmee op een aantal elementen een antwoord gegeven heb.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Dank, minister, voor het uitgebreide antwoord. U hebt herhaald dat het OCAD eind augustus gezegd heeft dat er op dit moment slechts een beperkte impact verwacht wordt inzake veiligheidsrisico's in dit land. Maar als je een beetje helder nadenkt, dan kan en zal die teloorgang van Afghanistan ongetwijfeld een weerslag hebben op onze veiligheid. Als je op grote schaal Afghanen gaat binnenlaten in dit land, zullen onvermijdelijk, gezien de extremistische politiek-religieuze overtuiging van velen, ook heel wat moslimfundamentalisten in dit land

geïmporteerd worden. Dan zullen landen zoals België, met een vrijwel opengrenzenbeleid, jihadisten en moslimfundamentalisten gaan binnenhalen, net zoals in het verleden gebeurd is vanuit Syrië. Door jihadisten met IS-opvattingen binnen te halen hebben we de gevolgen daarvan helaas ook in eigen land ondervonden. Met de machtsgreep van de taliban en de daaruit volgende asielstromen uit Afghanistan mag absoluut niet dezelfde fout gemaakt worden. Dat zou echt wel catastrofaal zijn.

Ik hoor niet meteen geruststellende antwoorden inzake bijvoorbeeld het voorkomen van het importeren van moslimfundamentalisten. Ik begrijp de preventieverantwoordelijkheid van het Vlaamse niveau, maar uiteraard is er ook samenwerking met het federale niveau. Zeker aangezien de minister van Justitie een partijgenoot is van u, minister, mag toch verwacht worden dat u ter zake intensief contact hebt. Dus, hoe voorkomen regeringen in dit land dat er extremisten uit Afghanistan overgevlogen worden? Is er bijvoorbeeld screening ter plaatse? Worden mensen gescreend voor zij eventueel op een vliegtuig gezet worden? Maar ook in de Afghaanse moskeeën in dit land: is daar verhoogde waakzaamheid? Is daar verhoogde controle op zowel de aanwezigen als de preken die ter plaatse gehouden worden? Worden talibanaanhangers in dit land bijvoorbeeld actief opgespoord? Dat zijn toch allemaal elementen van verhoogde waakzaamheid die de regeringen in dit land aan de dag zouden moeten leggen en waarover ik in uw eerste antwoord geen geruststellende antwoorden gehoord heb.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): We hebben dit debat natuurlijk al vaak gevoerd. Het is natuurlijk zo dat u gelijk hebt wanneer u zegt dat er een diversiteit is in het soort mensen dat uit een land als Afghanistan naar hier komt. Maar daar ligt natuurlijk net de essentie van het probleem: het kaf wordt nooit van het koren gescheiden. Men denkt dat het kaf, dat gewoon meekomt met dat koren, dat die mensen op een gegeven moment geïntegreerd zullen worden door die fameuze inburgerings- en integratiecursussen. Maar dat is natuurlijk niet zo. Moslimfundamentalisten of Afghaanse moslims die geloven in de sharia, die geloven dat vrouwen gestenigd moeten worden als ze zich niet volgens de islamitische normen gedragen, die vinden dat afvalligen gedood mogen worden, die kun je toch niet met een inburgeringscursus op andere gedachten brengen? Ik begrijp echt niet dat u dat blijft geloven. Dat snap ik niet. Er zijn getuigenissen genoeg – recent ook in de media – van Afghanen, mensen die hier al jaren of soms al decennia zijn, die net hetzelfde zeggen. Ze zeggen dat ze zich ook hier in Vlaanderen, in België, in Antwerpen niet meer veilig voelen omdat ook die moslimfundamentalisten, die talibanaanhangers, die salafisten gewoon meekomen. Ze volgen misschien wel een integratie- en inburgeringscursus, maar zodra ze hun inburgeringscursus achter de rug hebben, gaan ze gewoon met hun zelfde ideeën voort, en met hun zelfde gedrag tegenover vrouwen, tegenover homo's, tegenover afvalligen.

Ik heb hier een getuigenis van Mohammad Aman en die zegt: "Dat steeds meer Afghanen zich in Antwerpen vestigen vind ik geen goede zaak. De meesten komen uit dorpen waar ze gebrainwasht zijn door de taliban. Ik ben bang dat er onder hen jihadisten en moslimfundamentalisten zijn die over tien jaar voor problemen zullen zorgen. Ze hebben een slechte mentaliteit. Ze hebben geen respect voor vrouwen." Dat zeg ik niet, dat zegt Mohammad Aman, een Afghaan en dus een ervaringsdeskundige. Ik pleit er dus nogmaals voor, minister, dat u er bij het federale niveau voor pleit om eerst het kaf van het koren te scheiden alvorens u aan de slag gaat met uw inburgeringscursus.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): De illegale, ongecontroleerde migratie tegengaan en kiezen voor het Australische model is ook een van mijn stokpaardjes. Ik kom van

het federale niveau. Migratie is een federaal thema, waarover mijn collega's in de Kamer ook heel wat vragen zullen stellen, ook over de Belgische operatie om mensen uit Afghanistan onze richting uit te brengen. Defensie, veiligheid, het repressieve luik zijn voornamelijk federale thema's. Het is belangrijk dat het debat in de Kamer verder gevoerd wordt. Maar het is inderdaad wel degelijk zo dat federale beslissingen heel vaak op Vlaams niveau hun uitwerking hebben. De mensen die hier toekomen en die een duurzaam verblijfsrecht krijgen via het nieuwe Inburgeringsdecreet – want daar hebben we al een onderscheid gemaakt – moeten goed ingeburgerd worden.

Er zijn verschillende stappen genomen door de minister, door de Vlaamse Regering, om dat scherper en meer op punt te stellen. Er worden ook een aantal belangrijke voorwaarden aan verbonden. Zeker ook in het geval van die Afghaanse asielzoekers die naar hier komen, is het zeer belangrijk om door screening de signalen van radicalisering goed op te vangen. Dat moet ook, zoals de minister zegt, vanuit asielcentra gebeuren. We hebben indertijd, toen ik op het kabinet van toenmalig staatssecretaris Francken zat, een soort meldpunt radicalisering opgericht zodat de informatiedoorstroming binnen Fedasil gebeurde. Maar de informatiedoorstroming moet ook naar de LIVC's, naar Fedasil, en naar onze Vlaamse diensten gebeuren. Daarvoor is het decreet over de LIVC's ook aangepast. Ook onze Vlaamse diensten moeten actief deelnemen aan dat overleg binnen de LIVC's, waarbij informatie uitgewisseld wordt met de diensten van het federale niveau, de veiligheidsdiensten, burgemeesters en dergelijke meer. Zo blijft de situatie onder controle.

Minister, u zei daarnet dat er stappen werden ondernomen onder andere omtrent Roeselaarse, Mechelse en Leuvense Afghaanse jongeren. U spreekt over een cursus maatschappelijke oriëntatie voor minderjarigen. Mijn vraag daarbij is of die mogelijkheid voldoende bekend is bij de lokale besturen. Neemt u bijvoorbeeld ook zelf actief stappen bij Fedasil of wacht u tot de vraag van de besturen komt?

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ten aanzien van de vraagstellers wil ik eerst het volgende stellen. Jullie doen hier alsof elke Afghaan die vreesde voor persoonlijke vervolging, naar hier kon komen met de machtsovername door de taliban en dat wij proactief heel veel Afghanen naar België hebben gebracht. Niets is natuurlijk minder waar. De cijfers die u aanhaalt van mensen die met het vliegtuig naar hier zijn gebracht, betreffen drie categorieën waarvan op voorhand was bepaald wie er mee mocht. Categorie één waren Belgen in Afghanistan. Categorie twee waren onze fixers. Dat zijn mensen, tolken die daar voor onze diensten hebben gewerkt. Categorie drie waren mensenrechtenactivisten die persoonlijke vervolging vreesden. Er is telkens een heel grondige check gebeurd vooraleer ze toelating kregen om geëvacueerd te worden. Hier doen alsof er een enorme migratiestroom Afghanen is die vanuit de taliban hier een bedreiging komen vormen voor onze samenleving, is pure angstzaaiërij. Dat is absoluut niet constructief, maar dat verwacht ik van jullie ook niet. Ik vind het wel heel erg. U doet alsof het zo gemakkelijk was, maar het gaat om onze militairen, ons diplomatiek personeel. Ze hebben hun leven op het spel gezet om daar in heel moeilijke omstandigheden mensen in een precarie situatie, vaak ook Belgen, op een veilige manier naar hier te krijgen. En u doet alsof het uiterst gemakkelijk was en een enorme toestroom veroorzaakte. Dat vind ik eigenlijk heel erg om vast te stellen, zeker ten aanzien van die mensen zelf. Ook in de toekomst is er niet zo'n heel grote stroom te verwachten. De grenzen van Afghanistan zijn gesloten. Er zijn nog heel veel mensen daar die vrezen voor persoonlijke vervolging. Wel, zij kunnen niet eens naar het buitenland om in een ambassade een humanitair visum aan te vragen. Dat kan niet, die mensen zitten daar vast. Dus stop alstublieft met het zaaien van angst.

Aan collega De Vreese wil ik over het Australische model nog dit zeggen. Het is heel gemakkelijk om te zeggen dat je elk jaar 20.000 vluchtelingen opvangt als je

in een land zit met een oceaan ertussen. Ik geloof niet dat dit voor België van toepassing is.

Ik heb er alle vertrouwen in dat voor alle aanvragen die nog zullen volgen, een heel degelijke en objectieve veiligheidscontrole zal gebeuren vooraleer mensen de toelating krijgen om via humanitaire visa naar België te komen. Ik heb alle vertrouwen in staatssecretaris Mehdi. We moeten iedereen die recht heeft op bescherming, die ook bieden.

Dat brengt me dan bij het Vlaamse luik. Ik vertrouw erop, minister, dat u er alles aan zult doen om werk te maken van inburgering en integratie. We hebben er bewust voor gekozen om heel dat traject te versterken. Gaat dat altijd gemakkelijk zijn? Neen. Gaan er uitdagingen zijn? Ja. Maar u kunt ofwel kiezen om angst te zaaien, ofwel de keuze maken die wij met de regering hebben gemaakt om er het beste van te maken. Ik geloof dat we dat kunnen en dat het zal lukken. Ik geloof dat we mensen hier in onze samenleving kunnen integreren en hun hier die veiligheid en geborgenheid bieden die zij in Afghanistan zelf niet kunnen vinden.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil alle interveniënten danken voor de vraagstellingen. Laat me beginnen met te zeggen dat zo'n debat natuurlijk zeer snel verglijdt naar federale thema's. Ik heb daar ook alle begrip voor, omdat beide natuurlijk heel nauw met elkaar verbonden zijn. Het al dan niet toelaten tot het grondgebied is een federale aangelegenheid. Wij komen eigenlijk pas in beeld op een moment dat mensen een verblijfsvergunning hebben gekregen. Dan moeten wij met die mensen aan de slag om ervoor te zorgen dat ze zo snel mogelijk goed ingepast worden in de samenleving. De voordeur is federaal, de inkomhal en de woonkamer zijn Vlaams. Dan krijg je natuurlijk al gauw een debat dat gaat over federale items en federale dingen, over de manier waarop de migratiestroom aangepakt moet worden. Ik heb daar alle begrip voor. Maar u moet begrijpen dat ik daar als minister van de Vlaamse Regering heel moeilijk veel over kan zeggen. Ik kan daar mijn eigen mening over geven, maar ik denk dat velen die al kennen. Dat draagt niet veel bij aan het debat.

Ik wil toch een paar dingen opmerken, ik kan niet anders. Eerst en vooral was er de vraag van collega Janssens om contact te hebben met de federale overheid. Ja, dat hebben we ook, heel intens. Zowel met de minister van Justitie, de minister van Binnenlandse Zaken als met staatssecretaris Mahdi praten we daarover en proberen we om het beleid heel goed af te stemmen. Het OCAD doet heel goed werk door voor een goede informatiedoorstroming te zorgen naar de verschillende beleidsniveaus.

Twee, ik wil collega Mahdi citeren. Hij zegt: 'Kijk, we hebben de lessen van het verleden wel een stuk geleerd.' Mensen die nu het land binnenkomen worden verschillende keren gescreend, voor ze toelating krijgen tot het grondgebied. Wie screent hen? Het OCAD, Staatsveiligheid, de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid (ADIV), de militaire veiligheid, de federale politie en dan Fedasil. Ik begrijp dat hij een politicus is van een regering waar uw partij niet toe behoort, en dat u daar misschien wat sceptisch tegenover staat. Maar dan wil ik Pieter Van Ostaeyen, die daarstraks geciteerd werd, een Mechelaar en stadsgenoot trouwens, citeren. Hij heeft gezegd dat er op dit moment geen gevaar is, want de mensen die nu binnenkomen zijn minstens drie keer gescreend. Dus ook Pieter Van Ostaeyen erkent dat de screening vandaag op een grondigere manier gebeurt dan in het verleden. En nog eens: dat is federale materie en federale bevoegdheid. Het debat of dat genoeg is, minder of meer moet zijn, moeten we niet hier voeren. Dat moet federaal gevoerd worden, en daarover respecteer ik ieders mening. Wij moeten ons hier nu concentreren op het Vlaamse niveau.

Drie, ik ben ervan overtuigd dat het inburgeringsbeleid geen wonderoplossing is. Dat kan niet. Dat is een proces waarbij je inderdaad mensen hebt die soms een heel conservatieve kijk hebben of een kijk hebben die heel ver weg staat van onze samenleving. Zij zullen heel veel moeite hebben om te begrijpen dat onze samenleving op heel andere waarden stoelt dan de waarden die zij meegekregen hebben in het land van herkomst. Sommige mensen zullen onze waarden niet onmiddellijk interioriseren. Ze zullen ze misschien wel respecteren. Sommige mensen hebben het zelfs daar moeilijk mee. Wel, dat is de reden waarom we dat inburgeringsbeleid niet alleen verplichten, maar daar ook op examineren: omdat het de troef, de hefboom is die wij hebben. Nadat zij de screening doorlopen hebben, nadat de federale overheid heeft gezegd dat die mensen recht hebben op een legaal statuut hier omdat zij vluchteling zijn volgens internationaalrechtelijke spelregels, gaat Vlaanderen daarmee aan de slag. In zijn inburgeringsbeleid kan Vlaanderen bij een cursus maatschappelijke oriëntatie dan nog vaststellen dat de inpasbaarheid van de betrokken persoon eigenlijk heel moeilijk is, omdat hij of zij pertinent weigert de spelregels van onze samenleving niet alleen te aanvaarden maar ook te respecteren.

Op zo'n moment kan er een signaal gaan naar de Dienst Vreemdelingenzaken dat die persoon niet slaagt in zijn cursus maatschappelijke oriëntatie. Ik ben ervan overtuigd dat een groot deel van die mensen dat wel doet, maar dat vraagt inspanningen. Dat is trouwens een van de redenen waarom we die vierde pijler hebben ingevoerd. Door een persoonlijk contact gedurende vele weken met iemand van deze samenleving zal de waardeoverdracht, die niet theoretisch maar in de praktische contacten tussen mensen gebeurt, kunnen worden versterkt. Mensen zullen minstens begrijpen dat onze samenleving anders in elkaar zit, en misschien komt er een cognitieve opening om te begrijpen dat, ook al denkt men in zijn diepste binnenste nog altijd anders, men moet respecteren dat hier mensen rondlopen die daar een andere kijk op hebben. Dat is een proces dat niet eenvoudig is en waarbij succes niet bij iedereen gegarandeerd is.

Ik veronderstel wel dat de federale overheid ten volle haar verantwoordelijkheid neemt ten aanzien van mensen die een gevaar betekenen en dat binnen onze LIVC's, waarin Vlaanderen mee aan tafel zit vanuit het preventieve luik, signalen vroeger dan in het verleden kunnen worden gedetecteerd zodat opnieuw politieel en gerechtelijk kan worden opgetreden wanneer dat nodig is. Nogmaals, ik ben ervan overtuigd dat het voor het merendeel van de mensen niet nodig zal zijn, maar we mogen natuurlijk ook niet naïef zijn of het probleem minimaliseren.

Mevrouw De Vreese, u vraagt of de initiatieven die we tot nu toe hebben genomen, voldoende bekend zijn. Het initiatief in Roeselare en in Mechelen is genomen op vraag van de stad zelf, maar via de VVSG streven we naar een maximale kennisdeling. Daarbij proberen we mogelijkheden en oplossingen om op te treden bij conflicten en om conflicten tegen te gaan, zoveel mogelijk te delen.

De uitdaging hier is steeds dezelfde. Men kan vaststellen dat er problemen zijn en men kan daarop kamperen of men kan aan de slag gaan met die problemen en ze proberen op te lossen. Ik heb geen 'silver bullet', ik heb die ook nooit gehad, maar ik denk wel dat de manier waarop we ons inburgeringsbeleid aan het herorganiseren zijn, waarbij we proberen in te zetten op samenleven en waarbij segregatie maximaal wordt vermeden, de weg is die we moeten bewandelen. Dit is gebaseerd op het diepe inzicht dat onze samenleving maar kan functioneren op gedeelde waarden, op de kennis van eenzelfde taal die ons verbindt. Die waarden moeten we niet alleen theoretisch maar ook in ons dagelijks leven delen en beleven. Men moet dus met en niet naast elkaar leven, want dat zorgt zeker voor problemen. Dit is een beleid waarover wij in de Wetstraat en in ons parlement veel kunnen filosoferen en waarvoor wij de krijtlijnen kunnen bepalen, maar dat in onze dorpen, gemeenten en steden moet worden gerealiseerd. De lokale besturen zijn daar onze eerste partners die ons daarbij kunnen helpen. Daar is al heel veel expertise en

knowhow opgebouwd die ons hebben geleerd dat stappen vooruit denkbaar en mogelijk zijn. Ik heb het in mijn eigen stad de afgelopen twintig jaar gezien. Ik geloof dan ook dat het mogelijk is. Er zijn ook nog veel andere steden waar hard wordt gewerkt om daarin vooruitgang te boeken. Dat is niet elke dag een succes, maar er worden stappen in de goede richting gezet.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, in theorie zou het federale niveau onze grenzen moeten beschermen tegen nieuwe asielstromen, maar helaas moeten we realistisch zijn en vaststellen dat dat noch in het verleden is gebeurd noch vandaag gebeurt. En daarom moet mijns inziens de Vlaamse Regering inderdaad haar verantwoordelijkheid nemen en screenen op Afgaanse islamfundamentalisten en mogelijke talibanaanhangers. Er moet worden gescreend via de inburgeringsdiensten en er moet worden voorzien in aparte trajecten in de inburgeringscursussen, ook voor Afghanen, waarbij expliciet wordt ingespeeld op mogelijke sharia- en talibanverheerlijking. Ik denk dat dat een verantwoordelijkheid is die de Vlaamse overheid ook kan nemen.

Ten gronde moet de boodschap uiteraard worden gestuurd, zowel vanuit de Vlaamse als vanuit de Federale Regering, dat Vlaanderen in het verleden al genoeg asielzoekers te slikken heeft gekregen, dat ook het businessmodel van mensensmokkelaars moet worden doorbroken en dat we er gewoon moeten voor zorgen dat er geen nieuwe asielzoekers meer ons land binnenkomen. Er moet worden voorzien in opvang in eigen regio, zodat we kunnen voorkomen dat, samen met Afghanen, andere buitenlandse conflicten of mogelijk zelfs jihadisten in ons land, in ons continent worden geïmporteerd.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Mijnheer Van de Wauwer, op dit moment zijn er naar schatting 200.000 illegalen in dit land, waaronder veel Afghanen. Dat is onder meer het gevolg van het decennialang regeren van uw partij samen met andere traditionele partijen. Bespaar mij dus uw oeverloos gezever over het feit dat wij ons geen zorgen moeten maken. Decennialang beleid van uw partij heeft immers geleid tot 200.000 illegalen 'and counting', want er komen er elke dag bij. Ik nodig u, maar ook minister Somers uit om in Antwerpen-Noord de Afgaanse wijk te gaan bezoeken en te zien hoe het er daar aan toegaat. Mijn eigen vriendin, die afkomstig is uit Iran, durft daar nauwelijks te komen, en zeker niet als het donker is. Dat is daar een islamitisch 'hellhole', daar is niets Europees of Vlaams meer te herkennen. En dat zijn wellicht geen moslims die terreuraanslagen zullen plegen, maar dat zijn gewoon moslims van Afgaanse en andere afkomst die daar alleen nog maar hun cultuur belijden, met alle gevolgen van dien. Wanneer mijn Iraanse vriendin daar in een kort rokje komt, is zij daar simpelweg niet veilig. En dat tonen ook die getuigenissen aan.

Ik weet dat hier in deze commissie nooit iemand ingaat op getuigenissen, maar ik zal er tot slot nog een brengen. Saima, ook een Afgaanse, draagt geen hoofddoek en kleedt zich westers. "Ik voel me hier wel vrij maar ik weet dat sommige families heel strikt zijn en hun vrouwen geen bewegingsvrijheid gunnen. Heel jammer dat Afgaanse vrouwen zelfs hier niet kunnen genieten van de vrijheid en het respect dat ze verdienen." Dat is dus het gevolg van het decennialange immigratie- en integratiebeleid in dit land en in Vlaanderen: dat Afgaanse vrouwen zich ook hier vaak niet veilig en niet vrij voelen. Proficiat.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Yves Buysse aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de toepassing van de nieuwe regelgeving over de constructieve motie van wantrouwen – 4396 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de toepassing van de constructieve motie van wantrouwen door lokale besturen – 4469 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de diverse burgemeesterswissels – 4480 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): Minister, de spreekwoordelijke inkt van de publicatie van het nieuwe decreet was nog niet droog of de eerste constructieve moties van wantrouwen lagen al op tafel, en dan vooral in de mooie kustprovincie. Is het toeval of ligt het aan het drinkwater in West-Vlaanderen? Het antwoord op die vraag laat ik aan uw mediacorrespondentie met burgemeester Degrieck.

De invoering van die motie maakt deel uit van het decreet ter versterking van de lokale democratie zoals dat werd goedgekeurd op 14 juli van dit jaar. Het opzet was duidelijk een oplossing te bieden in situaties van structurele onbestuurbaarheid. De goede achterliggende gedachte daarbij was om de lange en vaak ingewikkelde procedure van structurele onbestuurbaarheid in te korten en meer slagkracht te geven aan lokale besturen.

In de weken na de inwerkingtreding werd daar al onmiddellijk gebruik van gemaakt om een nieuwe bestuursmeerderheid op de been te brengen. In Blankenberge kwam op deze manier een einde aan een periode van de facto onbestuurbaarheid. Daar bewees de nieuwe regeling alvast haar nut. In De Panne liepen de zaken, eufemistisch gezegd, iets minder vlot. Een meerderheid werd vervangen door een nieuwe meerderheid, die na amper een week al opnieuw geen meerderheid meer was.

Het is duidelijk dat de politiek hier geen goede beurt heeft gemaakt, zeker intern, tussen de lokale protagonisten waar toch een en ander is gebroken, maar ook algemeen wat het beeld van de politiek betreft. Ik weet dat de situatie in één gemeente uiteraard niet mag worden veralgemeend, maar het is toch duidelijk dat de volledige politiek de verliezer is in dit schouwspel. Er blijft een gevoel dat politiek niet over inhoud gaat maar over postjes. Dat kon men lezen in reacties van burgers op sociale media die er echt niet om logen, maar ook academici lieten van zich horen.

Ik citeer graag de in onze commissie niet onbekende professor Herwig Reynaert, ook alweer een West-Vlaming, die in een column in Knack schreef: "Anderzijds kunnen er net iets gemakkelijker politieke spelletjes gespeeld worden. (...) Op een situatie als in De Panne zat de decreetgever niet te wachten. Het is ook opvallend dat de nieuwe meerderheid op één week tijd haar meerderheid opnieuw verliest. Zo constructief bleek de motie dan ook weer niet te zijn. Het wantrouwen onder de politici in De Panne en de afkeer voor de politiek bij sommigen zullen echter alleen maar groter geworden zijn." Op meer politieke spelletjes, en dan nog op het

politieke niveau dat het meest geloofwaardig is bij de burgers, zeker na de coronaperiode waarin de lokale besturen de spil waren, zit echt niemand te wachten.

Ik heb dan ook een aantal voor de hand liggende vragen voor u, minister. Welke lessen trekt u uit de eerste toepassingen van de constructieve motie van wantrouwen, in het bijzonder wat de situatie in De Panne betreft? Ziet u mogelijkheden om bij te sturen en zo te vermijden dat zich in de toekomst nog dergelijke situaties zouden voordoen? Zo ja, hoe zal dat dan concreet gebeuren?

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Minister, sinds de inwerkingtreding van de nieuwe bepalingen van het decreet Lokaal Bestuur hebben al verschillende lokale besturen gebruikgemaakt van de constructieve motie van wantrouwen. Die moest de inefficiënte procedure van structurele onbestuurbaarheid vervangen. Maar ook de nieuwe procedure van de constructieve motie van wantrouwen lijkt te haperen en kan onbestuurbaarheid installeren. De collega verwees al naar het voorbeeld in De Panne. Maar ook in Boortmeerbeek, onder andere, wordt verklaard dat deze nieuwe procedure een verdere polarisering in de hand dreigt te werken.

In De Panne draaide een poging om een constructieve motie aan te nemen uit op een totale impasse. Op 23 augustus werd het voltallige college van burgemeester en schepenen met een constructieve motie van wantrouwen vervangen. De uittredende burgemeester besloot daarop om de rechtsgeldigheid van de collectieve motie van wantrouwen aan te vechten bij de Raad van State en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen.

Een van de twistpunten betreft de geldigheid van de stem van het onafhankelijk gemeenteraadslid dat verkozen is op een lijst die tot de uittredende meerderheid behoort. De vraag is dan ook of dat onafhankelijk gemeenteraadslid geldig kan meestemmen voor de constructieve motie van wantrouwen, dan wel nog altijd moet worden gerekend bij diens oorspronkelijke fractie, zodat aan de vereiste van ondertekening door twee derde van het aantal leden van de ondersteunende fracties niet voldaan is.

Gelet op de controverse die is ontstaan en de aangespannen procedures bij de Raad van State en de Raad voor Vergunningsbetwistingen, besloot het onafhankelijke gemeenteraadslid in kwestie om ontslag te nemen. Gelet op dit ontslag beschikte het nieuwe college niet langer over een meerderheid en stemde een meerderheid op de gemeenteraad van 31 augustus voor de intrekking van de motie van wantrouwen. Aangezien op dat ogenblik, na het ontslag van het onafhankelijk gemeenteraadslid, noch het uittredende bestuur, noch het nieuwe bestuur een absolute meerderheid heeft, is er sprake van een totale impasse. Gelet op de onduidelijkheid over de interpretatie van de vereiste dat de motie moet worden ondertekend door ten minste twee derde van de raadsleden van elke fractie die de motie ondersteunt, is het onduidelijk op welke manier er een meerderheid kan worden gevormd in het geval van De Panne.

In een brief en in een opiniestuk kaartte de uittredende burgemeester de onduidelijkheid en interpretatieproblemen van het nieuwe decreet aan, en stelde hij dat zijn gemeente bijkomend gepolariseerd is. Nochtans was het net de bedoeling van deze constructieve motie van wantrouwen om aanslepende politieke onrust bij de verschillende lokale besturen te vermijden.

Minister, bent u op de hoogte van de mogelijke interpretatieproblemen die het nieuwe decreet geeft op het vlak van de constructieve motie van wantrouwen?

Hoe moet de vereiste geïnterpreteerd worden dat de motie moet worden ondertekend door ten minste twee derde van de raadsleden van elke fractie die de motie

ondersteunt? Moeten gemeenteraadsleden die als onafhankelijke zetelen, gerekend worden tot de fractie waartoe ze oorspronkelijk behoorden of niet? Welk artikel of bepaling van de constructieve motie wordt hiervoor ingeroepen?

Kan een constructieve motie van wantrouwen die is aangenomen door een gemeenteraad, op een volgende gemeenteraad worden ingetrokken? Zo ja, welk artikel uit het decreet bepaalt dit?

In het voorliggende geval van De Panne werd de constructieve motie van wantrouwen ingetrokken, maar beschikt het uittredende bestuur niet over een meerderheid. Hoe kan deze impasse verholpen worden, nu de procedure van structurele onbestuurbaarheid niet langer bestaat?

Worden door de intrekking van de motie de genomen beslissingen tussen het moment van de stemming en het moment van de intrekking van de motie teruggedraaid?

Wordt door het intrekken of vernietigen van een constructieve motie van wantrouwen, het nieuwe college van burgemeester en schepenen ontbonden? Wordt het door de constructieve motie van wantrouwen afgezette college van burgemeester en schepenen dan automatisch opnieuw geïnstalleerd?

Plant u initiatieven om onduidelijkheden in het decreet te verhelpen?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Voorzitter, minister, het is de eerste keer dat we elkaar zien na het zomerreces. Tijdens een van de laatste vergaderingen voor het reces hadden we een ruim debat over het decreet rond de versterking van de lokale democratie. Het was een zeer boeiend debat over allerlei facetten, maar over dit facet hadden we het relatief weinig. Iedereen was het erover eens dat de bestaande regelgeving van structurele onbestuurbaarheid eigenlijk niet ideaal was. Ik zal het blijven zeggen, ook na wat we de voorbije maand gezien hebben: we hebben een serieuze stap vooruitgezet met de nieuwe regelgeving.

U herinnert zich misschien nog dat ik in de plenaire vergadering bij de definitieve goedkeuring een vraag om verduidelijking heb gesteld, een eerder technische vraag, namelijk: op welk manier wordt een fractie omschreven en wanneer wordt de samenstelling van die fractie vastgelegd? Ik vond het belangrijk – en u ook, u hebt dat gezegd – dat in de parlementaire verslagen ergens genotuleerd stond hoe we daar als parlement naar keken en hoe u daar als minister naar keek.

Een paar maanden later blijkt nu hoe relevant die vraag en uw antwoord waren. Het was de basis voor de uitdaging in De Panne. We zagen in diverse gemeentes al wissels van het bestuur. Dat is geen reclame voor de politiek, dat ziet iedereen van ons. Maar een gemeente twee jaar structureel onbestuurbaar houden, is dat ook niet. Bestaat daar überhaupt een goed antwoord voor in de regelgeving? Ik denk dat het veeleer een politiek antwoord moet zijn. Maar het moet toch wel duidelijk zijn op welke manier gewerkt wordt. Het was eigenlijk politiek gezien te verwachten, collega's, dat er zich nu, bij de eerste toepassingen, een aantal situaties zouden uitkristalliseren. Maar het is nu belangrijk om te evalueren: hebben we alle antwoorden, is het instrument helemaal goed, moet er nog beperkt worden bijgestuurd, wat is er nog nodig?

U hebt het al geschetst, collega De Loor: we kijken naar de toch wat pijnlijke deurenkomedie in De Panne. Met een nieuwe burgemeester die al na één week weer ontslag nam en waar de motie van wantrouwen werd herroepen. Met een schepenen die in zee ging met de oppositie, maar uiteindelijk weer in het meerderheidsbad belandde. Met een gemeenteraadsvoorzitter die de handdoek in de ring gooide, en daar niet enkel politiek maar ook menselijk de impact van moet ervaren. Die

gemeenteraadsvoorzitter had de motie van wantrouwen, die hij zelf mee ondertekend had, ontvankelijk verklaard. Dat is een uitdaging voor de rol van een gemeenteraadsvoorzitter. Sinds de gemeenteraadsverkiezingen waren twee raadsleden uit hun partij gestapt en als onafhankelijke gaan zetelen. Zoals meegedeeld in het parlement, werd er bij de samenstelling van de fracties teruggekeken naar het moment van de installatie van de legislatuur. In De Panne waren ze daar nog niet helemaal in mee.

Maar ondertussen, door die interpretaties en discussies en alles wat er gebeurd is, zijn er dus wel wonden geslagen, die vaak onherstelbaar zijn. Iedereen hier weet hoe lokale politiek werkt, en ook politiek in het algemeen: het is mensenwerk. Hoe kan een schepen die mee de motie van wantrouwen ondertekende, opnieuw meedraaien in de oude ploeg? Kun je de facto nog spreken van een meerderheid? Uiteraard is in de politiek niets voor eeuwig, maar dit gaat wel heel snel.

Het is een logische regel dat het lidmaatschap van een fractie wordt gebetonneerd bij het begin van de legislatuur, en je als raadslid dus niet kunt gaan zetelen als onafhankelijke. Dat voorkomt postjespakkerij. Aan de andere kant wringt het wel met voortschrijdende inzichten, met spanningen die kunnen ontstaan binnen fracties, botsingen tussen mensen en de keuzes die zij kunnen maken.

Dat kan in de feiten leiden tot een nieuwe meerderheid, zonder dat die nieuwe meerderheid aan voldoende handtekeningen geraakt voor een constructieve motie van wantrouwen. Dan dreigt hetzelfde scenario als in het oude systeem, namelijk een gebetonneerd minderheidsbestuur dat vleugellam is. Net een dergelijke impasse trachtte het nieuwe decreet dat hier net voor het reces goedgekeurd werd, te vermijden.

Daarom sluit ik me aan bij de vragen van de collega's. Hoe kijkt u terug op de diverse bestuurs- en burgemeesterswissels die we de afgelopen maand zagen? Bent u tevreden over de toepassing van de nieuwe regelgeving?

Wat is de impact van deze wissels op het aanzien van en het vertrouwen in de lokale politiek, zowel binnen de betrokken gemeentes als in het algemeen?

Leidt de mislukte wissel in De Panne tot een impasse? Kan de muitende schepen er nog functioneren? Is er in de feiten nog een meerderheid? Wat is de situatie op het terrein?

Hebt u zicht op de procedures die werden ingesteld nadat de oorspronkelijke constructieve motie van wantrouwen in De Panne werd goedgekeurd? Leert u daar iets uit als minister?

Heeft de zaak u anders doen kijken naar de rol van de gemeenteraadsvoorzitter omtrent het ontvankelijk verklaren van een constructieve motie van wantrouwen?

Werden uw diensten geconsulteerd door raadsleden die een constructieve motie van wantrouwen planden? Werden zij procedureel begeleid? In welke mate was voorzien dat dit probleem zou opduiken?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, ik zou om te beginnen graag de vergelijking maken met het huwelijk. Als twee mensen trouwen, maar hun huwelijk loopt spaak en eindigt in een echtscheiding, is dat nooit een vrolijk moment. Voor een van de partners, soms voor de twee, kan dat een vrolijk moment zijn als de echtscheiding uiteindelijk is uitgesproken, maar het is toch altijd een nederlaag, het is altijd een stuk verlies. De oplossing om dat te voorkomen, is niet echtscheiding verbieden. Hoe was de procedure vroeger? Vroeger had men een consulent nodig als het huwelijk niet meer werkte, de figuur van de gouverneur. Die zei dat men voorlopig

moest samenblijven in hetzelfde huis, hetzelfde bed moest delen. De consulent ging dat observeren en met de beide partijen een gesprek aangaan. Hij ging bekijken wat er scheelde. Het koppel moest aan de consulent aantonen dat het echt niet meer ging. Hoe moest dat gebeuren? Misschien door wat borden naar elkaars kop te gooien, door ruzie te maken, door luidkeels duidelijk te maken dat het echt niet meer ging. De consulent ging dat maandenlang, tot twee jaar toe, observeren. Als het dan niet meer ging, mochten ze uiteengaan. Dat was de vroegere regelgeving. Vandaag is echtscheiding wel mogelijk, volgens een bepaalde procedure. Men zegt gewoon: het gaat niet meer. Geen enkele vergelijking gaat 100 procent op, maar het enige verschil is dat men moet aantonen dat men een nieuwe partner heeft. Dat is de constructieve motie van wantrouwen. Daar stopt mijn vergelijking. Ze verliep goed tot het laatste moment, ik had niet doorgedacht op dat laatste probleem. (*Gelach*)

Iedereen begrijpt waar ik naartoe wil. Eigenlijk zijn we nooit blij, natuurlijk, als een meerderheid zich engageert voor zes jaar en na één, twee of drie jaar vaststelt dat het niet meer gaat. Dat is niet goed, uiteraard. Het zijn altijd de lokale kiezers en burgers die daarop hun oordeel baseren. Als de doorstart snel gebeurt en de redenen waarom het niet meer ging, waren redelijk, dan zullen heel veel mensen daar begrip voor hebben. Misschien gaan ze dat op een zeker moment zelfs een goede zaak vinden, dat het bestuur zich snel heeft herpakt en met een nieuwe ploeg verder bestuurt.

Dat was de reden waarom we dit hebben goedgekeurd. Ik heb in de commissie ook weinig weerstand gevoeld tegen de constructieve motie van wantrouwen. Ik sta er nog altijd honderd procent achter. U mag niet vergeten dat in de vroegere regel – de consulent met twee jaar – veertien gemeenten in de procedure zijn gestapt. Zelfs dan waren er veertien meerderheden die absoluut niet meer wilden samenblijven. Tot nu toe, tot ons nieuwe decreet er was, waren dat er maar twee. Dat laat me vermoeden dat er een aantal aan het wachten waren. We weten – we houden dat onder elkaar – dat er een aantal aan het wachten waren op die nieuwe regelgeving, die zichzelf niet wilden pijnigen met die lange procedure. Nu zijn er dus een aantal gemeenten, en er zullen er nog een aantal volgen, die gebruikmaken van die nieuwe regelgeving om een probleem van onbestuurbaarheid op te lossen.

In Wallonië, waar deze regeling al bestond, is ze vanaf 2012 gebruikt in 13 gevallen op 262 gemeenten. Ik vermoed – dat is mijn inschatting – dat we een soortgelijk aantal zullen hebben in Vlaanderen, dus ongeveer evenveel als vorige keer, maar toen met een zware procedure. Het zal in de orde van grootte van dat aantal zijn, misschien iets meer of iets minder. Op 300 gemeenten is dat ook logisch. Soms botsen gemeenten op een probleem dat ze voordien niet grondig hadden kunnen bespreken of is er een nieuwe uitdaging. Soms lukt het menselijk echt gewoon niet meer. Dan moet je uit elkaar. Dan is dat het beste, ook voor de lokale democratie.

Je hebt gezien dat in een aantal gemeenten waar het niet meer ging en het nu gebruikt is, het ook snel en efficiënt gebeurd is zonder te veel trammelant. Er zijn nog een aantal gemeenten waarbij er een aanslepend probleem is. U hebt verwezen naar Boortmeerbeek, waar men onderzoekt of men via deze procedure een einde kan maken aan een moeilijke situatie. Dat is volgens mij een volwassen democratie. Dat zijn dezelfde regels die, zoals op het hele federale en het hele Vlaamse niveau, mensen ook lokaal voor hun verantwoordelijkheid plaatsen. Maken ze er zelf een potje van? Dan zal de kiezer daar wel een oordeel over vellen. Dat is de verantwoordelijkheid die je hebt. Dan zullen ze volgende keer voor andere partijen en voor andere mensen stemmen. Ik vind dit nog altijd een zeer goede regeling.

Ten tweede, collega Vaneekhout heeft ernaar verwezen, ik wil hem daarvoor nog eens bedanken: hij heeft in de plenaire vergadering inderdaad de juiste vraag gesteld. Dat was een vraag die alleen maar eenduidig beantwoord kon worden en die toen heel eenduidig beantwoord werd. Wij kunnen geen regeling invoeren, tenzij het een absurde regeling zou zijn – en ik verdenk niemand in deze zaal ervan om

ambities te hebben om absurde regels in te voeren –, namelijk dat je zegt: je moet twee derde van een fractie zijn goedkeuring laten geven, en dat je dan tegelijkertijd aanvaardt dat elke dag de samenstelling van een fractie kan veranderen. Dan heeft die regel geen enkele betekenis en geen enkele zin. Het is het een of het andere. In Mechelen zeggen ze 'eieren of jong'. Ofwel is er een regel die zegt: dat is de fractie en dan heb je twee derde nodig. Ofwel zeg je: nee, mensen kunnen afscheuren, ze kunnen een eigen fractie vormen, maar dan heeft die tweederde-regeling geen enkele zin meer. Dat is dus helder. In het verleden zijn die definitie en dat principe altijd aanvaard. Er is maar één manier waarop een aantal in een fractie kan veranderen. Dat is wanneer je op een gemeenschappelijke lijst stond en je gezegd hebt om in twee fracties te gaan zetelen, en op het moment dat iemand ontslag neemt, de eerste opvolger iemand is van de andere fractie. Dat is de enige manier waarop het kan gebeuren. Voor de rest is dat glashelder.

Dat hebben we ook heel helder gecommuniceerd. Mijn administratie heeft dat gedaan. Het is evident dat ik dat niet zelf gedaan heb. Mijn administratie heeft heel helder naar iedereen in De Panne gecommuniceerd dat dat de regel was. Ja, als men op zo'n moment manifest de duidelijke informatie van een administratie Binnenlands Bestuur naast zich neerlegt en toch zegt om op een andere manier over te gaan naar de stemming van een constructieve motie van wantrouwen en de verantwoordelijkheid te nemen om die ontvankelijk te verklaren, dan volgt er een procedure bij de Raad van State. Ik kan niet in de plaats treden van de Raad van State, maar ik kan wel mijn overtuiging geven hoe de regel gelezen moet worden: dat het op dat moment een foute interpretatie is van de regel die wij in het parlement decretaal hebben goedgekeurd.

Ik wil nog heel even verder ingaan op de situatie in De Panne, want er zijn twee relevante vragen over. De intrekking van de beslissing in De Panne zorgt ervoor dat de beslissing inzake het aannemen van de motie en de daaropvolgende installatie van de schepenen ongedaan gemaakt wordt. Ze wordt geacht nooit bestaan te hebben. Het initiële college moet dus niet opnieuw geïnstalleerd worden. Door de intrekking wordt het geacht nooit ontslagen geweest te zijn. De beslissingen genomen op het college op 30 augustus 2021 blijven rechtsgeldig. Dat volgt uit de rechtspraak van de Raad van State. Sindsdien werkt het college van burgemeester en schepenen in De Panne op een normale manier. Gisteren was er de eerste gemeenteraad. Die is ook heel normaal en constructief verlopen. Op dit moment is er dus geen impasse in De Panne. Er is een meerderheid. De gemeenteraad en het college van burgemeester en schepenen vergaderen op een normale manier. Ik denk dus dat onze regelgeving goed in elkaar zit.

Als u aan mij vraagt: is er toch nog een verbetering mogelijk? Ja, ik zie nog een verbetering, die indirect met dit decreet te maken heeft en die ook een stuk naar boven is gekomen in de casus De Panne. Het gaat over de figuur van de voorzitter van de gemeenteraad.

Is het een goed systeem dat, in tegenstelling tot wat wij kennen in het Vlaams Parlement, en in tegenstelling tot wat wij kennen in het federaal parlement, een voorzitter van een gemeenteraad, eenmaal hij geïnstalleerd is, zes jaar lang dezelfde persoon blijft en dat het onmogelijk is voor de gemeenteraad om een andere voorzitter van de gemeenteraad aan te stellen? Dat is een open debat, waarbij ik iedereen uitnodig om daarover te reflecteren. Ik stel dat als een open vraag. Een voorzitter van een plenaire vergadering is voorzitter van de hele vergadering, zoals de voorzitter van de commissie de voorzitter is van heel de commissie. Hij moet zijn eigen partijpolitieke rol overstijgen. Dat is het idee. De ene slaagt daar beter in dan de andere, maar het is de opdracht die je hebt uit respect voor de democratie. Binnen de parlementaire democratie is dat de taak van iedereen die zo'n functie vervult in het parlement. Het kan niet dat wanneer een meerderheid van een plenaire zich niet meer herkent in die figuur, men die moet blijven aanvaarden. Dat

is mijn innige overtuiging. Nogmaals, dit is een open debat. Maar als men mij vraagt waar ik nog een verbetering mogelijk zie, dan moeten we daarover reflecteren. Is het wijs dat eenmaal iemand op 1 of 2 januari bij de installatie van de gemeenteraad aangesteld wordt als voorzitter, die altijd voorzitter van die gemeenteraad blijft? Er gebeurt van alles, het leven gaat verder, die persoon evolueert ook. Kan die, wat er ook gebeurt, altijd voorzitter blijven van die gemeenteraad? Moeten we de deur niet openen om daar eventueel mogelijkheden in te bouwen – dat kan gemoduleerd worden, daar moeten we verder over nadenken – dat iemand anders in de plaats kan komen wanneer de meerderheid van de gemeenteraad dat wijs acht? En dat moet natuurlijk ook gebonden worden aan regels enzovoort, maar ik wil die vraag gewoon stellen. Ik heb daar zelf ook nog geen sluitend antwoord op. Ikzelf ben het genegen, maar ik wil natuurlijk ook altijd ter zake het debat in het parlement goed aanhoren en alle meningen van alle fracties aanhoren. Dat is voor mij, uit alles wat ik de voorbije dagen en weken heb gezien, een regel die misschien toch nadere aandacht behoeft.

Voor de rest vind ik de manier waarop ons decreet vandaag toegepast wordt, telkens opnieuw, geval na geval, pijnlijk. Maar wanneer in het parlement echtscheidingswetgeving goedgekeurd is, is dat niet omdat we heel graag zien dat huwelijken kapotgaan, maar wel omdat we een oplossing willen vinden voor een impasse waar niemand beter van wordt. En exact hetzelfde hebben we nu proberen te doen met deze constructieve motie van wantrouwen. En ik denk dat de komende weken en maanden zeker nog een aantal gemeenten gaan volgen, daar moeten we niet aan twijfelen. Tot nu toe is er nog geen enkele individuele motie van wantrouwen. Misschien gaat die ook hier en daar nog opduiken, dat kan ook nog. Maar ik denk niet dat er een stormloop gaat zijn. Dat is niet mijn overtuiging. Dan zou dat betekenen dat men in heel wat gemeenten heel slecht heeft nagedacht op het moment dat men coalities heeft gemaakt.

Waar ik wel van overtuigd ben – en dat moet u mij niet kwalijk nemen – is dat men naar de toekomst toe veel beter gaat nadenken, misschien ook eens wat grondiger gaat nadenken, vooraleer men de boot ingaat of sloop gaat met deze of gene. De procedure is daar gelukkig ook op gebouwd dat er wat meer tijd genomen kan worden. Ik denk dat men goed gaat nadenken: kunnen we elkaar wel voldoende vertrouwen en hebben we voldoende basis, fundament, ook inhoudelijk, om zes jaar lang samen te besturen? Dat op zich is een goede zaak voor onze lokale democratie. Dat betekent dat men meer op een volwassen manier gaat moeten nadenken over hoe men meerderheden bouwt. Men moet niet alleen snel een akkoordje maken en de postjes verdelen, maar misschien ook wat dieper kijken naar het inhoudelijke. En in de meeste gemeenten – laten we daar ook duidelijk over zijn – gebeurt dat vandaag de dag al, gelukkig maar. Er is, denk ik, wel nog ruimte hier en daar voor verbetering.

Ik hoop dat ik u daarmee toch wat antwoorden heb gegeven op de vragen ter zake.

De voorzitter: De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): Dank, minister, voor de omstandige uitleg. Zoals u zelf heeft gezegd is de vergelijking die u maakt aan het begin niet 100 procent doordacht, daar is iedereen het over eens. Want als men enkel mag scheiden als er een formeel en door de betrokkenen ondertekend en met bewijzen gestoffeerd overspel voorgelegd moet worden, dan gaan we toch een tijdje in de geschiedenis terug. Maar goed. Elke fractie hier aanwezig wil een oplossing en wil niet dat het oude systeem terugkeert. Ik denk dat het een goede zaak is dat u verder kijkt hoe u eventueel, desnoods met een kleine bijsturing, zaken in de toekomst kunt vermijden.

Ik heb het al gezegd bij het begin: de perceptie bij de mensen was echt niet goed. Het ging enkel over de postjes. Ik heb nergens gelezen dat men de inhoud wilde

aanpassen of een nieuw beleidsplan maken. Daarover werd niet gesproken. Het ging enkel maar over de postjes. Op dit moment, zegt u, komt er misschien niet zo heel veel op ons af. We zijn natuurlijk ook nog maar 2021. Naarmate de lijstvorming dichterbij komt...Men weet natuurlijk dat tot een jaar voor de verkiezingen een motie van wantrouwen nog altijd kan voorvallen. Er kunnen mensen ongelukkig zijn of ongelukkig gemaakt worden, dan kunnen we toch nog wel wat zaken verwachten. Hoe meer dit op voorhand kan kortgesloten worden, hoe liever we dit hebben.

Ik wil u toch nog vragen hoe u dat verder zult monitoren. Zult u op een bepaald moment aan de commissie zeggen hoe het verder verloopt? Het politieke jaar is natuurlijk nog maar met moeite begonnen. Het is gebeurd in volle zomervakantie, nadat de mensen zijn geïnspireerd. We moeten kijken wat er in de toekomst gebeurt. Zoals u zelf al hebt aangehaald, moet ook de kwestie van de individuele motie van wantrouwen opgevolgd worden, want ik hoor toch hier en daar vragen over wat er kan gebeuren. Is het gebrek aan kennis of onduidelijkheid? Ik geef een voorbeeld. Hoe kan een schepen van een eenmanspartij weggestemd worden als je een meerderheid van de fractie moet hebben? Er zijn een aantal, misschien theoretische, situaties die we toch in ogenschouw moeten nemen.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Minister, ik dank u in de eerste plaats voor uw antwoord, maar ik wou toch nog eens terugkomen op de intrekking die gebeurd is in het geval van De Panne. Ik zie nergens in het decreet dat er een intrekking mogelijk is. Je kunt inderdaad een procedure aanhangig maken bij de Raad van State, die dan kan vernietigen. Maar hoe zit het met het instrument van een intrekking door de gemeenteraad? Het is immers wel zo dat de voorzitter van de gemeenteraad die constructieve motie van wantrouwen ontvankelijk heeft verklaard. Dus was ze volgens de voorzitter van de gemeenteraad, ook naar vormvereiste, in orde. Waarop baseert u zich dat er een intrekking kan gebeuren? Ik zie dat nergens. Daar is wel een bijsturing nodig.

Ik noteer, minister, dat de beslissingen die intussen genomen zijn door een ander college van burgemeester en schepenen of daden gesteld door de nieuwe burgemeester en door de nieuwe schepenen, rechtsgeldig blijven.

Maar ik hoop, minister, dat u gelijk hebt dat deze trend zich niet massaal voortzet. Het zijn er in die korte tijdsperiode toch een aantal: een stuk of vijf, zes. We zijn een dikke maand verder en we zien toch vijf à zes besturen die die constructieve motie van wantrouwen ingeroepen hebben of zullen inroepen. Er rijzen bij die verschillende bestuurswissels van de laatste weken sowieso vragen bij de toepassing van de constructie van motie van wantrouwen. En het is natuurlijk ook de bedoeling om politieke spelletjes te vermijden. Er zijn voor- en nadelen aan deze nieuwe procedure. De Vooruitfractie heeft ook in de commissie gezegd dat dit een stap vooruit is. De constructieve motie is een stap vooruit als je ze tegen het licht houdt van de procedure van de structurele onbestuurbaarheid. We moeten sneller uit politieke impasses geraken. Maar dit blijft natuurlijk wel kwetsbaar voor politieke spelletjes.

Wat me ook bezighoudt, minister – en daar is het hier nog niet over gegaan – is dat er door de toepassing van deze constructieve motie van wantrouwen of door de poging ze in te roepen, gemeenteraadsleden en OCMW-raadsleden ontmoedigd geraken. Ze geven er de brui aan, ze dienen ontslag in. En dat gaat over verschillende gemeenten. Dat houdt mij ook wel bezig. Want ik denk dat we de lokale democratie net moeten versterken, dat we goede raadsleden, goede schepenen, goede burgemeesters moeten behouden. Dat is iets wat deze procedure blijkbaar ook voor een stuk met zich meebrengt.

Tijdens de werkzaamheden en de bespreking van het decreet ter versterking van de lokale democratie hier in de commissie heb ik ervoor gepleit om een monitoring te houden. Ik heb u die vraag gesteld, minister. U hebt daarnet de parallel gemaakt

met de procedure structurele onbestuurbaarheid. Daar is die monitoring en evaluatie ook gebeurd, onder leiding van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB). Alleen is die heel laat gekomen. Laat ons niet in diezelfde val trappen, minister.

Op mijn pleidooi om een monitoring te organiseren hebt u een paar maanden geleden positief geantwoord. Hebt u daar nu concrete plannen toe? Zo ja, wat is de timing daarvan?

De voorzitter: De heer Vaneckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Dank, minister, voor het antwoord. Ik denk inderdaad dat er een serieuze stap vooruit gezet is en dat eigenlijk de meeste van de zaken die gebeurd zijn, waarschijnlijk te voorspellen waren. Ik denk dat er vanuit een aantal lokalen besturen een stuk werd afgewacht tot de nieuwe regelgeving van kracht ging om ernaar te handelen.

Ik vind de manier waarop u de rol van de gemeenteraadsvoorzitter inbrengt wel verfrissend, omdat ik daar eigenlijk op dezelfde lijn zit. Het is eigenlijk een stuk bevoogdend van ons als Vlaamse overheid om niet de ruimte te geven aan de lokale autonomie om haar keuzes daaromtrent te maken. Waarom zou een gemeenteraad minder verstandige beslissingen kunnen nemen dan een parlement? In die zin ben ik het eens met die piste, die zeker en vast goed moet doordacht worden. We moeten eerst goed zien of er geen downsides aan zijn. Maar ik vind het een goed idee om dat te doen in het kader van de discussie die u aankondigt rond de versterking van de werking van de gemeenteraden. In 2022 wordt er nog een traject gelopen. Ik denk dat we dat daarin moeten invoeren.

Het prikkelt mij ook wel, omdat ik een beetje dezelfde redenering wil maken rond de constructieve motie van wantrouwen. Ik wil hiermee niet meteen zeggen dat het decreet herwerkt moet worden, maar op zich, wat betreft de motie van wantrouwen, hanteren we in het Vlaams parlement dezelfde vorm maar op een andere manier. Daar wordt geen rekening gehouden met fracties en geven we wel de autonomie aan het Vlaams Parlement om zelf te oordelen. Wanneer is er een meerderheid voor een constructieve motie van wantrouwen? Als er een meerderheid is in dit parlement. Ik pleit er hier niet voor om hetzelfde te doen in gemeenteraden, maar het is toch opmerkelijk dat we het toch nog altijd nodig vinden om daar meer op de stabiliteit van de fracties de nadruk te leggen. We denken dus toch dat een gemeenteraad iets minder goed kan inschatten wanneer het al dan niet interessant is om te wisselen van meerderheid. Het is maar een gedachteoefening die we, denk ik, in de hele oefening van versterking van gemeenteraden consequent moeten doen. We moeten er dus ook van uitgaan dat de mensen die daar zitten, sterk en krachtig genoeg zijn om hun eigen keuzes te maken.

Ik sluit af met dezelfde vraag als collega De Loor. De figuur van de intrekking van een beslissing is op lokaal niveau niet zo bekend. Ik denk ook dat, als mensen dat leren ontdekken, we dat voor heel veel zaken kunnen gaan toepassen. Als we, bij wijze van spreken, jaren na datum vaststellen dat het misschien toch niet de beste beslissing was, we trekken ze in en ze heeft een jaar niet bestaan ... We moeten er toch wel eens over nadenken op welke manier, waar dat exact beschreven is en wat het kader daarvan is. Of laten we dat ook in de handen van de lokale autonomie? Dat is wat mij betreft oké.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Collega's, ik meen toch te mogen zeggen dat er een gedragenheid is voor het decreet zoals het in werking is getreden. Is het helemaal ideaal? Nee, waarschijnlijk niet. Maar ik hoor toch bij de meeste collega's wel de overtuiging dat wij een stap voorwaarts hebben gemaakt in vergelijking met de tool van de onbestuurbaarheid zoals ze tot nu heeft bestaan.

Ja, de redenering van de heer Vaneeckhout klopt natuurlijk. Ik ga dat niet alle weken zeggen, mijnheer Vaneeckhout, wees gerust. Maar ik denk nog altijd dat het beter is om naar een nieuwe samenstelling te gaan dan een langgerekte doodstrijd aan een burger voor te schotelen. Het is zoals in de vergelijking van de minister. In een echtscheiding zijn, denk ik, de kinderen daar ook beter bij gebaat dan jaren te moeten kijken op een ruziënd ouderpaar.

Nu, ik volg de heer De Loor wel niet. Ik denk dat er inderdaad wel heel wat potjes op het vuur stonden te pruttelen, in afwachting van de inwerkingtreding van dit decreet, en dat wij toch wel de meeste voor de hand liggende problemen al gezien hebben. We zijn bijna in de helft van deze lokale legislatuur. We zijn 'in den draai', op het einde van dit jaar. Dus, ik geloof wel dat de meeste zaken hun beslag al wel gekregen hebben. Dat er links en rechts nagedacht wordt, dat er nog een aantal zaken sluimeren, dat geloof ik ook wel. Maar ik vermoed niet dat het een stormloop zal worden. En dan denk ik dat deze operatie geslaagd is.

En om af te ronden, minister: ik volg ook helemaal uw redenering dat er de volgende keer wel degelijk nagels met koppen geslagen zullen worden in de bestuursakkoorden, om die discussies niet achteraf te moeten doen. Het zal natuurlijk als schepen of als burgemeester veel moeilijker zijn om cavalier seul te spelen en buiten de lijntjes te kleuren. Het gevaar op een wissel zal veel groter zijn. Dus, ik denk dat er hechtere akkoorden gesloten zullen worden en er beter uitgeschreven beleidsplannen zullen zijn. Tot nader order: operatie geslaagd. En waar we moeten bijsturen – u geeft het zelf aan –, zal daar ruimte voor zijn. Waarvoor dank.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik denk dat iedereen in de commissie intussen duidelijk heeft gemaakt dat we de lokale besturen stabiel willen houden, de onbestuurbaarheid willen vermijden en de constructieve motie als een noodrem zien. We moeten toch vaststellen, na deze discussie en na wat er is gebeurd, dat er onduidelijkheid is over een aantal zaken die voor destabilisatie hebben gezorgd.

Minister, is het toch niet zinvol om een omzendbrief te maken met een aantal richtlijnen daarover? We doen dat ook bij de installatie van de gemeenteraad, waarom zouden we dat hier niet doen? Er zijn immers nog een aantal moeilijke interpretaties. Ik denk bijvoorbeeld aan wat ik een onmenselijke en onrespectvolle interpretatie noem die te velde leeft, dat de burgemeester die wordt afgezet de eed moet afnemen van de schepenen die hem of haar straks zullen onthoofden. Het lijkt me toch relatief onmenselijk om het decreet op die manier te interpreteren.

Minister, u hebt gezegd dat we voor de handtekening van dat onafhankelijke raadslid moeten kijken naar de oorspronkelijke fractie, los van de kartellijsten. We passen dat dus toe op die tweede voorwaarde, waarbij staat dat de constructieve motie van wantrouwen moet worden ondertekend door twee derde van de raadsleden van elke fractie die de motie ondersteunt. Dat betekent dat wanneer een onafhankelijk geworden raadslid mee tekent, moet worden gekeken naar de oorspronkelijke fractie en dat die fractie met twee derde mee moet ondertekenen. Dat betekent de facto dat een onafhankelijk raadslid niet mee kan tekenen tenzij zijn of haar oorspronkelijke fractie mee ondersteunt. Ik ben blij dat u dit op die manier bevestigt.

De figuur van de intrekking is eigenlijk iets uit de klassieke leer dat niet in een decreet moet staan. Dat is iets dat op alle overheidsbeslissingen van toepassing is. We kunnen iets expliciet uitsluiten in een decreet, maar dat gebeurt bij mijn weten niet.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's van de oppositie, ik dank jullie voor de vragen die jullie hebben gesteld. Ik dank jullie ook om aan de verleiding te weerstaan

om meteen na de vaudeville die we gezien hebben in De Panne, het hele systeem in vraag te stellen. Dat zou, in alle eerlijkheid, ook vreemd geweest zijn, want over die constructieve motie van wantrouwen was er veel vertrouwen en bestond een grote consensus, ik herinner me nog levendig de debatten. Dat verbaasde me niet, want het is vaak zo dat collega De Loor enthousiast is over voorstellen van de meerderheid. Hij had het tijdens de besprekingen niet alleen over een stap vooruit, maar zelfs over een grote verbetering. Ik denk dat het inderdaad zo is dat het oude systeem veel slechter was.

Het probleem in De Panne was vooral dat men de regels niet goed heeft uitgevoerd, niet heeft nageleefd. Men kan zeggen dat dit de schuld van het decreet is, maar daar ben ik het totaal niet mee eens, want het punt van die tweederdemeerderheid werd zelfs tijdens de besprekingen na een vraag van collega Vaneeckhout heel duidelijk gesteld. Ik nodig u uit naar de website te gaan van Binnenlands Bestuur. Daar staat alles tot in de puntjes uitgeschreven. Onder andere die vraag over een onafhankelijk raadslid staat er expliciet uitgelegd. Collega's, er was gewoon sprake van een slechte toepassing in De Panne, waardoor een vaudeville is ontstaan. In de andere gemeenten, zoals de heer Van Miert al zei, stonden de potjes al te pruttelen. Men heeft de motie daar toegepast, en dat is in de meeste gevallen vrij vlekkeloos verlopen.

Ik heb nog een vraag specifiek over De Panne. Minister, u zegt dat de gemeenteraad vlot is verlopen. Maar het probleem is natuurlijk dat men daar geen meerderheid meer heeft door de verschillende ontslagen die er zijn gevallen. Mijn enige vraag is of u daar misschien nog een mogelijke rol weggelegd ziet voor de gouverneur om te bemiddelen en daar op langere termijn een oplossing voor te vinden.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik ben heel blij dat er een heel breed draagvlak is, over meerderheid en oppositie heen, om de maatregel die we hebben doorgevoerd, overeind te houden en daar geloof aan te hechten. Ik vind het belangrijk dat we dat voldoende duidelijk doen.

Mijnheer Buysse, uw opmerking over de mank lopende beeldspraak heb ik ook zelf naar voren geschoven. Ik neem die mee en zal daar de volgende keer iets voorzichtiger over praten. Maar de verleiding om die beeldspraak te maken, is groot. Er is toch wel ergens een verwantschap.

We zullen dat inderdaad goed monitoren. Dat is de vraag van de heer De Loor. ABB doet dat ook al. We zullen dat goed opvolgen. Ik ben geen Madame Blanche: ik weet niet hoeveel er nog zullen komen. Maar omgekeerd, als er nog tien of vijftien of twintig komen, dan betekent dat dat er in tien of vijftien of twintig gemeenten een probleem is.

Ik kijk daar erg emancipatorisch naar. U weet dat ik iemand ben die met zijn hart de onvoorstelbare verdediger is van de lokale besturen. Ik vind elk paternalisme vanuit Brussel ten aanzien van onze lokale besturen misplaatst. Als ze ruzie maken, zullen de burgers in die gemeenten hen daarop afstraffen. Sommigen onderschatten de schade die ze bij zichzelf aanrichten door dat te doen. Als de mensen door 'den ambras' de gemeentepolitiek zo beu zijn dat ze ontslag nemen, ben ik ervan overtuigd dat ook heel veel burgers die gemeentepolitiek daar beu zijn en dat ze ook die mensen zullen sanctioneren. Anderen, die zich in zo'n discussie integer en correct gedragen, zullen de kans krijgen om de volgende keer beloond te worden. Dat is nu eenmaal lokale democratie. Democratie is ook iets van de mensen. Je hebt mensen die dat op een goede manier doen en je hebt mensen die dat op een minder goede manier doen. Ik vind dus dat we daar moeten opletten dat we niet te veel keizer-koster spelen.

Hetzelfde geldt voor de motie van wantrouwen. Ik heb een andere positie dan u. Moeten we er in het Vlaams Parlement niet over nadenken om politieke overloperij te sanctioneren? Als we over een constructieve motie van wantrouwen spreken in het Vlaams Parlement, moeten we ons dan misschien laten inspireren door de regeling die we hebben gemaakt op het lokale niveau, eerder dan omgekeerd? Dan zeg je: op een zeker moment word je niet alleen als mandataris verkozen, je bent ook vertegenwoordiger van een fractie; moet je op het moment van een constructieve motie niet mee deel uitmaken van die fractie? Nogmaals, ik ga daarrond geen initiatieven nemen, maar u daagde mij intellectueel uit: persoonlijk vind ik de regeling van de lokale besturen consistent in de strijd tegen politieke overloperij. Dat is mijn mening. Voor mij betekent een politieke partij nog altijd iets. Je bent verkozen als persoon, maar ook als lid van een politieke partij.

Collega Warnez, u stelde een vraag over de omzendbrief. Dat is een techniek die we niet meer zo vaak gebruiken. Vandaag werken we veel gemakkelijker met andere informatieverstrekkingskanalen. Dat doen we ook. Ter ondersteuning van de lokale administraties en de lokale politici biedt mijn administratie sinds begin september webpagina's aan voor de motie in de gemeente en in het OCMW, waarin wordt verwezen naar de wetgeving en de memorie van toelichting. Er worden ook modeldocumenten aangeleverd. De veelvuldig gestelde vragen, de FAQ's, worden daar ook beantwoord. Ik denk dus dat er daarover heel veel informatie is. Bovendien zijn er nogal wat gemeenten waar die problemen zich voordeden, collega Warnez, die contact hebben opgenomen met ABB. En ABB geeft zo goed mogelijk informatie. Ik denk dus dat die informatiedoorstroming op een optimale manier gebeurt.

Mijnheer Ongena, ik maak een kleine zijsprong over paternalisme. Als de mensen op lokaal niveau vinden dat de gouverneur een meerwaarde kan bieden, ben ik ervan overtuigd dat zij die gouverneur zullen vragen om dat te doen. In zo'n conflict moet een gouverneur of een minister van Binnenlands Bestuur niet bemiddelen als er geen vraag is tot bemiddeling. In de mate dat zij een meerwaarde zien in de actie van de gouverneur ... De gouverneur van West-Vlaanderen speelt kort op de bal. Hij is actief en alert. Collega Warnez, u kent hem zeer goed. U weet hoe actief en alert hij is. Ik ben ervan overtuigd dat hij, als hij zelf een mogelijkheid ziet of via informele contacten een constructieve rol van betekenis kan spelen, niet zal aarzelen om dat te doen. Maar die vraag moet voor een stuk ook worden gestoeld op een noodzaak of een meerwaarde die men ter plekke aanvoelt. Anders kan die gouverneur volgens mij met al zijn gezag en autoriteit niet zoveel verschil maken. Dat is iets wat samenspeelt.

En dan heel concreet: collega Warnez, die ter zake een specialist is, heeft terecht verwezen naar de theorie van de toelaatbaarheid van het intrekken van een besluit. Dat is inderdaad rechtspraak en rechtsleer, rechtspraak door de Raad van State. Dat zit niet in ons decreet, maar daar is wel duidelijk rechtspraak over. Trouwens, je kunt ook niet zomaar elk besluit intrekken op eender welk moment. De rechtspraak is daar tamelijk goed in geëvolueerd en heeft dat degelijk onderbouwd. Je kunt het bijvoorbeeld alleen maar intrekken als de hangende procedure loopt om in beroep te kunnen gaan bij de Raad van State. Je kunt het ook maar intrekken als er nog geen duidelijke rechtsgevolgen zijn voor derden.

Er zijn dus heel limitatieve randvoorwaarden die bepalen wanneer men al dan niet een besluit kan intrekken. Uiteindelijk zal het altijd de Raad van State zijn die het laatste oordeel zal hebben of men terecht of ten onrechte is overgegaan tot de figuur van de intrekking van een besluit. Dat gebeurt met een gewone meerderheid. Ook een college van burgemeester en schepenen kan sommige besluiten intrekken onder die zeer limitatieve voorwaarden. Die rechtsleer ter zake is ontwikkeld.

Dat zijn, denk ik, mijn belangrijkste reacties op de vragen die vooral, laat ik zeggen, de affirmatie waren van de wijsheid van het parlement om dit decreet goed te

keuren, en dan vooral dit onderdeel, dat breder gaat. Over andere onderdelen was er wat meer discussie, maar ik denk dat dit specifieke onderdeel een zeer brede steun genoot op de banken van meerderheid en oppositie. Waarvoor nogmaals dank.

De voorzitter: De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): Minister, ik zei al tijdens de behandeling in de plenaire vergadering dat volgens ons de titel van het decreet een vlag is die de lading niet voldoende dekt. Wij vonden dat de versterking van de lokale democratie er niet echt uit kwam, zeker niet wat de werking van de gemeenteraden betreft, maar dat het meer gefocust was op postjes en op de posities van lokale machthebbers. Ik vind het dan ook spijtig dat het bij de eerste test van het decreet niet over inhoud gaat maar inderdaad over de postjes. Ik hoop dat u dit allemaal zult rechtekken met de in het vooruitzicht gestelde wijzigingen aan het decreet Lokaal Bestuur, waarin de werking van de gemeenteraden meer ampleur zal krijgen. Daar kijken we volop naar uit.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Ik wil eerst collega Ongena geruststellen. Ik heb inderdaad in deze commissie gezegd dat het een grote verbetering is. Ik blijf daarachter staan. Maar, collega's, ik was al heel blij dat deze meerderheid, die ook de vorige Vlaamse meerderheid was, nu wel een consensus gevonden heeft. Er is een oplossing gevonden, in tegenstelling tot de vorige legislatuur, want, voorzitter, bij ABB, dat weet u evengoed als ik, lag dat al een tijdje klaar. Het is, denk ik, zelfs nog opgesteld door wijlen Guido Decoster, als administrateur-generaal. Dat was dus al een tijdje klaar. Ik ben dus heel blij dat deze meerderheid wel een consensus en een oplossing heeft gevonden in de figuur van de constructieve motie van wantrouwen. Daarom had ik het over een grote verbetering.

Minister, wat de intrekking betreft, hebben u en collega Warnez verwezen naar de rechtspraak. Mijn interpretatie is dat dit in feite een nieuwe constructieve motie van wantrouwen inhoudt. Daar zegt het decreet expliciet dat maar één jaar nadat de eerste constructieve motie werd ingediend, een volgende kan worden ingediend. Dat is mijn interpretatie. Minister, u verwijst naar de rechtspraak en u zegt dat er geen rechtsgevolgen voor derden mogen worden gecreëerd. Dat is een van de voorwaarden. Maar dat is toch gebeurd? Er zullen waarschijnlijk nog omgevingsvergunningen uitgereikt zijn. Misschien zijn er, om in uw voorbeeld te blijven, huwelijken voltrokken. Ik weet het niet, misschien is dat het geval. Dat zijn toch rechtsgevolgen die gecreëerd worden voor derden?

Minister, ik pleit voor een monitoring. Ik zou daar echt niet mee wachten. En als er moet worden bijgestuurd, moet dat gebeuren. Sommige collega's zegden het al: de politiek heeft de voorbije weken echt geen goede beurt gemaakt. Het ging niet over inhoud maar over de postjes. Dat is bijzonder jammer. Bovendien, collega's, is het gemeentelijke niveau het niveau waarin de mensen het meeste vertrouwen hebben. Laat ons dat zo houden. Meer nog, laat het ons zeker nog versterken.

Minister, u hebt gezegd dat u een grote verdediger bent van de lokale besturen. U staat daar niet alleen in. We hebben in deze commissie heel veel verdedigers van de lokale besturen. Maar het is onze taak, als decreetgever, om ervoor te zorgen dat we sterke instrumenten aanleveren aan de lokale besturen, aan de gemeenten, zodat ze een sterk beleid kunnen voeren. Dat is wat ze van ons verwachten. Dat is de plicht die op ons rust. Collega's, laat ons daar werk van maken.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik zal mij eerst nog even laten uitdagen, om verder in te gaan op de intellectuele uitdaging.

Ik ben, voor alle duidelijkheid, een zeer overtuigd lid van mijn partij en van mijn fractie. Die betekenen inderdaad iets. Aan de andere kant daag ik u uit om uw bronnen bekend te maken. *(Opmerkingen van minister Bart Somers)*

Ik wil waarschuwen voor wat ik nu ga zeggen. Het is tegelijk mijn overtuiging – en dat is ook intellectueel – dat je de positie zowel van een raadslid als van een individueel parlamentslid ten opzichte van fracties, het parlement, de raad moet versterken. Mensen straffen voor het feit dat ze op een bepaald moment als onafhankelijke of in een andere fractie gaan zetelen, is geen goede zaak voor het parlement en de vrijheid van het debat en de politieke keuzes in het parlement. Maar soit, dat zal iets zijn voor de toekomst.

Ik wil de monitoring van collega De Loor wel ondersteunen, en dan niet rond de algemene constructieve motie van wantrouwen maar individueel, tegen een schepen, omdat ik verwacht dat er de komende jaren, naarmate de gemeenteraadsverkiezingen naderen, zeker het voorlaatste jaar voor de gemeenteraadsverkiezingen, toch misschien, met het oog op lijstvorming enzovoort, nog een aantal scenario's kunnen ontstaan waarbij er een interessante wissel van personeel plaatsvindt. Het zou misschien wel een onwenselijk effect zijn als de schepencolleges bij wijze van spreken massaal het laatste of voorlaatste jaar beginnen te wijzigen omdat dat politiek interessant is. Dat lijkt mij niet de bedoeling van het decreet te zijn. Dat is misschien nog wel te monitoren.

En ten slotte wil ik ook dit met veel aplomb zeggen: ik ben nog niet van plan om een constructieve motie tegen mijn vrouw aan te nemen. *(Gelach)*

Kris Van Dijck (N-VA): Ik wil nog iets toevoegen aan dit debat. Ik weet niet of het lokaal altijd over postjes gaat. Achter die postjes gaat het toch ook dikwijls over inhoud. Maar het klinkt natuurlijk eenvoudig om te zeggen dat het alleen maar over postjes gaat. Maar soit.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.